

DIRVA

Vansauskas M. 6-15-97
4239 Elm Ave.
Lyons IL 60534-1429

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXXII 1997 MARCH - KOVO 18, Nr. 10

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

"MAŽUJŲ" SAMOKSLAS

Dr. Jonas Jasaitis

Kryžkelė

Labai dažnai mėgstama aiškinti, kad skaudų Lietuvos likimą sąlygoja jos pavojinga geografinė padėtis. Kitataučiams skirtuose lankstinukuose ji tituluojama "Europos kryžkele". O vienos poetės eilėraštyje randame ją pavadintą net "pasaulio kryžkele": "Pasaulio kryžkelėj, prie Nemuno ir Baltijos..."

Visiška teisybė, kad strateginė Lietuvos padėtis vilioja kiekvieno režimo, siekiančio viešpatauti Europoje (o po to, aišku, ir pasaulyje) vadus. Kiekvienas režimas, įkėlęs koją į mūsų protėvių žemę, visada siekė net iš žemėlapiu ištrinti Lietuvos vardą. Carinė Rusija vadino ją Šiaurės vakarų krašto, naciai – Ostlando dalimi. Sovietinio žudymo ideologas M. Suslovas beatodairiškai siekė įgyvendinti principą: "Sovietų Lietuva bus, bet be lietuvių!"

Tokio vietinių gyventojų naikavimo, koks Antrojo Pasaulinio karo metu buvo įvykdytas etninėse lietuvių žemėse – Karaliaučiaus krašte, istorija dar nebuvo girdėjusi. Tačiau šios šurpiausios sovietinių karo nusikaltėlių įvykdytos žudynės iki šiol nesusilaukė jokio įvertinimo ir atpildo. To negana. Lietuviškieji pėdsakai šioje krauju permirkusioje žemėje brutaliai tebenaikinami iki šiol. Net nacių Vokietija taip įžuliai nesikėsino į lietuviškus vietovardžius ir kultūros paminklus, kaip taip padarė sovietinė Rusija. Iš kur gi šiame iki ausų apšnerkštame ir prievarta paženklintame krašte atsirado "Čistyje prudy" ("Švarūs tvenkiniai) ir "Dobrovolsk" ("Geravalis")? Šioje, pagal dabartinę padėtį, teisiškai "niekieno" žemėje tebestovi ta pati kerzinė kariauna, kurios nusenę vadeivos ir eiliniai budeliai dar tebedalyvauja "veteranų paraduose". O pasaulio galingieji tebesamprotauja apie "status quo". Lietuvos pareigūnai su apsišaukėliais "valdytojais" dėl savo sienų derasi, nuolankumu grobikų apetitus sumažinti mėgina, sutartis ruošiasi pasirašinėti! Paskui mosikuojomis okupantas tarptautinėse konferencijose:

– Argi nematote, kad mes – teisiškai pripažinti kaimynai? Realybė!

Vagies logika: ką pavogiau, tas man ir priklauso.

"Mažybininkai" ir judošiai

Tačiau neteisėtiname sąvejos tuo, kad mūsų protėviai prieš daugybę tūkstančių metų savo buveine pasirinko tą gintarinį kraštą – "kryžkelę Rytų ir Vakarų". Žemės rutulyje rasime ir daugiau tokių strategiškai svarbių vietovių, į kurias kėsinais svetimieji. Yra jų ne viena ir senutėlėje, bet vis atnaujinančioje Europoje. Belgija, Danija, Olandija, Šveicarija taip pat ne kartą buvo atsidūrusios įvairių grobikų kelių "kryžkelėse". Tačiau ar girdėjote, kad kas nors pravardžiuotų šias valstybes mažosiomis? Europoje daugybė vidutinio dydžio ir net mažų tautų, tačiau niekas neabejoja jų teise turėti savo valstybę. Niekas neabejoja Islandijos arba net Liuksemburgo teisėtumu. Kas gi lietuviams įdiegė tą "prakeiktą nuolankumą", tą polinkį save mažinti ir niekinti?

Kai susidegino Romas Kalanta, išvažiuojame keliese į Rokiškio rajoną "tautos kelti", į sukilimą prieš okupantus skatinti. Daug kur žmonės atidžiai klausėsi ir pritarė. Tačiau vienoje vietoje keli įkaušę kolchoznikai puolė muštis. Pamatę, kad gaus atkirtį nuo mūsų ir mums pritariančių kitų vietinių žmonių, atšokę koliojosi ir šaukė:

– Nesugrąžinsit buožių valdžios! Nesugrąžinsit Smetonos! Mes prie ruso su traktoriais ir kombainais dirbam!

Jie, deja, irgi buvo lietuviai. Nereikia stebėtis, kad net keliolika tūkstančių buvo tapę sribais. Tarp trijų milijonų lietuvių jie sudarė tik apgailėtiną saujelę, kažkelintą procento dalį. Bet jie buvo... Talkino okupantui, žudė savo tautos narius.

Kai susikūrė Sąjūdis, dauguma lietuvių pasijuto esą tautos, kuri tiesiog privalo ginti savo teises, narius. Tačiau buvo ir tokių, kurie nebepajėgė atsikratyti vergo pasaulėžiūros. Viena garaže remontavusi savo automobiluką. Man talkininkavęs šaltkalvis (deja, lietuvis, suvalkietis, pagyvenęs žmogus), išvydęs atlape Sąjūdžio ženklėlį, puolė įrodinėti:

– Pasižiūrėk į šiuos didžiausius autobusus? Ar žinai, kiek kuro jie surija? Ar išgyventų dabartinė Lietuvėlė

be Rusijos? Juk viskas sustotų, visi netektų darbo? Jūs bepročiai, daugiau nieko! Ir tas jūsų muzikantas – beprotis. Į Sibirą jus visus!

Kai 1992 metais į valdžią pralindo persidažęs buvusiųjų nomenklatūrininkų klanas, jų lyderis ne vienoje televizijos laidoje mekeno:

– Lietuvėlė... Mes – maža šalis, privalome būti nuolaidūs. Mes negalime kelti savo sąlygų.

Šiandien jis dalina lietuviškus ordinus ir net pilietybę lyg padėvėtas kojines. Argi jam gaila?

Pasididžiavimą savo lietuviškąja kilme gražiai išlaidė dauguma išeivijos atstovų. Jie labai atkalčiai ir griežtai aiškino kosmopolitiškai nusiteikusiems politikieriams, kad Lietuva ne 1918 metais atsirado, kad ji ne tik gintaru ir lino audiniais garsėja. Jų klausėsi, dėjosi į galvą. Tačiau ir čia visko pasitaikė. Ir dabar, nors Lietuva – vėl valstybė, yra ir tarp jų "mažybės" liga tebesergančių.

Prieš kelias dienas dalyvavau Kovo 11-osios minėjime. Džiaugiausi, gavęs šį pakvietimą, nes išeivijoje ši diena daug kur gana tylomis apeinama. Atseit, Vasario 16-oji – "mūsų", o Kovo 11-oji – "jūsų". Vos ne sovietinė. Viena išeivijos žurnalistė net pašmaikštavo: galėjo, girdi, tą Nepriklausomybės Atstatymo Aktą kurį kitą, tolimesnį, o ne gretimą mėnesį skelbti. Labai jau arti viena kitos esančios tos datos...

Kitos datos pasirinkti Sąjūdis negalėjo. Nebuvo kada galvoti, ar bus patogų... švęsti. Maskvoje buvo skubiai rengiamas "neištojimo iš sąjungos" įstatymas. (Dabar jis jau pritaikytas Čėčėnijai.) Buvo telkiami visi ginklai lietuvių kovai nuslopinti. Kolaborantai primygtinai piršo "suverenitetą sąjungos sudėtyje". Delsimas būtų buvęs mirtinai pavojingas.

Taigi pakilia nuotaika važiuavau į tą minėjimą. Tačiau jame dalyvaujant ne kartą teko krūptelėti. Kalbėtojais lyg susitarę tvirtino:

– Lietuva – maža šalis.

Žiūrint iš Amerikos platybių ir aukštybių, gal ir atrodo maža. Bet nėra ji tokia iš tikrųjų. Kai pokaryje atplūde kolonistai bandydavo Lietuvos įvaizdį niekinti, sakydami:

"AŠ – LIETUVOS DUKRELĖ"

Vytauto Klorio nuotraukoje: mažoji solistė Laura dainuoja Vasario 16-osios minėjime Klivlende

mi: "Kas ta tavo Lietuva? Žemėlapyje nematyti", atkirsdavom: "Bet kaip tu be žemėlapiu radai? Ar ne lietuviškų lašinių kvapas priviliojo?"

Šiandien gavau laiškelį. Prieš kelis metus iš Lietuvos atvykęs vaikinukas Amerikoje baigė vidurinę mokyklą ir stojo biznio dalykus studijuoti. Tačiau sunku pačiam už mokslą susimokėti. Tad kreipėsi į lietuvišką laikraštį, pagalbos prašydamas. Viskas būtų suprantama. Bet niekaip nesuprantama, kodėl tą prašymą išdėstė angliškai. Pabaigoje lietuvišką palinkėjimą užrašė, naudodamas pusiau amerikonišką manierą: visi žodžiai su "capital letters", be lietuviškų rašmenų. Taip ir girdisi: "Kas gi ta Lietuvėlė? Provincija..."

Šiame numeryje:

A. Pužauskas: Afrikos demokratija	– 2-3 psl.
J. Žygas: abejonės ir klausimai	– 3 psl.
Poeto K. Bradūno jubiliejus ir nauja knyga	– 4 psl.
Lietuvių architektai: L. Vaitys	– 4-5 psl.
V. Apanius: apie Lietuvių Kultūros darželį	– 6 psl.
JAV LB Švietimo taryboje	– 7 psl.
Pristatome Izbele Jonaitienę	– 8 psl.
Konkurso laimėtojų kūryba	– 9 psl.
Netektys	– 10 psl.
G. Juškėnas apie praeitį ir ateitį, Afrikos skautus ir gamtos išdaigas	– 11 psl.
Sukaktys	– 12 psl.

"Dirvos" e-mail adresas: dirva@ix.netcom.com.

Girdėta iš Vilniaus

• **KOVO 11-OSIOS IŠKILMĖS.** Vilniuje surengtas iškilmingas Seimo posėdis, skirtas Lietuvos nepriklausomos valstybės atkūrimo dienai paminėti. Tylos minute pagerbtas mirusių Aukščiausiosios Tarybos - Atkuriamojo Seimo deputatų - Nepriklausomybės atkūrimo akto signatarų: Birutės Nėdzinskienės, Česlovo Kudabos, Jokūbo Minkevičiaus, Valerijono Šadreikos atminimas. Iškilmingame Seimo posėdyje pranešimą perskaitė Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis. Jis sakė, kad Lietuva kaskart labiau suvokia save didelio laisvo pasaulio dalimi.

• **LIETUVOJE DAUGĖJA MOKSLEIVIŲ IR ŠTUDENTŲ.** Šių mokslo metų pradžioje Lietuvos bendrojo lavinimo, profesines, aukštesniasias ir aukštasias mokyklas lankė per 688 tūkstančius vaikų bei jaunuolių, o tai yra 23 tūkstančiais daugiau nei praėjusiais mokslo metais. Statistikos departamento duomenimis, daugiau kaip dešimtmetį Lietuvoje mažėjęs moksleivių ir studentų skaičius pradėjo didėti 1993 metais, kai iš 10 tūkstančių gyventojų mokėsi 1701, o 1996 metais - jau 1856. Iš 688 tūkstančių visų Lietuvos moksleivių ir studentų bendrojo lavinimo mokyklas šiais mokslo metais lanko 551 tūkstantis, 59 tūkstančiai mokosi aukštosiose mokyklose, profesinėse - 52 tūkstančiai, o aukštesniosiose - 26 tūkstančiai.

• **"VANDENS NEREIKĖTŲ MAIŠYTI SU NAFTA".** Kai kurių problemų tarp Lietuvos ir Latvijos galėjo nebūti, jei per pastaruosius keletą metų šalių parlamentai būtų bendradarbiavę. Tai pareiškė Vytautas Landsbergis po susitikimo su Latvijos Seimo pirmininku Alfredu Čepaniu. A.Čepanis teigė, kad siena turi būti nustatyta kuo greičiau. Jo manymu, derybos dėl naftos telkinių naudojimo tarp valstybių galės vykti ir po sienos nustatymo.

• **SUSIRŪPINIMAS DĖL STRATEGINIŲ ĮMONIŲ PRIVATIZAVIMO.** Lietuvos demokratų, Politinių kalinių, Nepriklausomybės partijos bei Lietuvių nacionalinė partija "Jaunoji Lietuva" yra įsitikinusi, kad strateginiai Lietuvos objektai yra tautos nuosavybė, todėl "jie negali būti privatizuoti ir atiduoti užsienio valstybių kompanijoms". Tokiais objektais jie laiko atominę elektrinę, "Telekomą", geležinkelius, naftos ir dujų vamzdynus, televiziją su telebokštu, elektros perdavimo linijas, oro uostus. Jie ypač susirūpinę Seime priimtu įstatymu dėl Būtingės terminalo.

• **PIKTNAUDŽIAVIMAI MUITINĖSE PRANOKSTA VAIZDUOTE.** Taip sakė Ministras Pirmininkas Gediminas Vagnorius spaudos konferencijoje. Premjeras teigė turįs sąrašą konkrečių asmenų, kurie išpajinioję į nusikalstamą veiklą. Jame, pasak G.Vagnoriaus, yra ir vieno Seimo nario pavardė, kurios jis viešai neskelbė. Apie su nusikalstama veikla susijusius asmenis visuomenė gali spręsti pagal atleidimus iš užimamų pareigų, sakė G.Vagnorius. Reorganizacijos metu iš šalies muitinių bus atleisti 94 darbuotojai.

• **APIE IŠEIVIŲ GALIMYBES GRĮŽTI Į TĖVYNĘ.** Lietuvos Seimo ir JAV lietuvių bendruomenės atstovų komisija ketina parengti įstatymą, kuris padėtų išeivijoje gyvenantiems lietuviams grįžti į Tėvynę. Tai po šios komisijos narių susitikimo su Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu pareiškė JAV LB Krašto valdybos pirmininkė Regina Narušienė. Pasak jos, kliūčių lietuviams grįžti į Lietuvą yra daug. "Būtina sudaryti sąlygas grįžtantiems nusipirkti butus, garantuoti saugumą ir sveikatos priežiūrą". Regina Narušienė sakė, kad dabar visos JAV lietuvių bendruomenės siekis yra Lietuvos narystė NATO.

• **AMERIKOS LIETUVIAI - LIETUVOS VICEMINISTRAI.** JAV kariuomenės pulkininkas Jonas Kronkaitis paskirtas Lietuvos krašto apsaugos viceministru. Praėjusį rudens viešėdamas Lietuvoje, šešiasdešimtmetis karininkas teigė buvęs apstulbintas, kad taip apleista Lietuvos kariuomenė. Ypač liūdna padėtis Lietuvos karo akademijoje. Drauge su kitu JAV kariuomenės pulkininku Algimantu Garsiu daugiau kaip prieš pusantį metų buvo pateikę siūlymus, kaip turėtų būti pertvarkyta Lietuvos kariuomenė. Tačiau JAV karininkai taip ir neišgirdo tuometinės mūsų šalies Krašto apsaugos ministerijos atsakymo į šiuos siūlymus.

Kovo 8 d. Vidaus reikalų viceministru paskirtas JAV lietuvis, atsargos pulkininkas Romas Kilikauskas.

• **G.VAGNORIUS PASVEIKINO V.K.JONYNĄ.** Ministras Pirmininkas garbingo 90 metų jubiliejaus proga pasveikino žymų dailininką Vytautą Kazimierą Jonyną, linkėdamas stiprios sveikatos, neišsenkančios energijos, skatinančios toliau sėkmingai dirbti Tėvynės labui. Žymaus dailininko jubiliejus paminėtas Druskininkuose, kur, kaip M.K.Čiurlionio muziejaus padalinys veikia ir Vytauto K. Jonyno namas - galerija. Čia dailininkas atvyksta padirbėti ir pailsėti.

Iš visur apie viską

AFRIKIETIŠKA IR ALBANIŠKA DEMOKRATIJA

Algirdas Pužauskas

Kovo mėnesio pirmomis dienomis Botsvanoje įvyko Britų Sandraugos 18 šalių suvažiavimas. Apie 50 diplomatų, neskaitant valstybių vadovų, kurie vieną dieną suvažiavo "susipažinti ir dalyvauti bankete", svarstė, kaip būtų galima sustiprinti Afrikos šalyse demokratiją. Pusė dalyvių atstovavo valdančias politines partijas, kita pusė buvo suorganizuota iš politikų, kurie norėtų valdyti, tačiau negali laimėti rinkimų. Tuos tik save atstovavusius Afrikos politikus suorganizavo Britų Sandraugos (Komonvelto) sekretoriatas, kuris parengė ir suvažiavimo darbotvarkę. Tarp svarstomų demokratinės sistemos tikslų buvo lėšų klausimas, partijų finansavimo, spaudos ir kitų žiniasklaidos priemonių reikalai. Visai kaip Vakaruose.

Konferencijos pradžioje buvo pasakyta, kad Afrikoje demokratinė sistema pamažu stiprėja. Tarp suvažiavimo dalyvaujančių šalių aštuoniose valstybėse buvo tik po vieną politinę partiją, o trijose valdė karinės diktatūros. Šiuo metu karinė diktatūra valdo tik Nigerijoje, kurios suvažiavimo organizatoriai ne nepakvietė į šį suvažiavimą. Prieš 10 metų niekas nelaikė demokratiškais Namibijos ir Pietų Afrikos, nes jo-

se tuo metu dar vyravo apartheido sistema. Niekas ir dabar nelaiko demokratiškais kai kurių kitų valstybių, nors jų gyventojai balsavimu išrenka vyriausybes.

Idomu, kad Ugandos prezidentas Musevani visai atvirai konferencijoje įrodinėjo, kad Vakarų pasaulio sugalvota demokratija Afrikai visai netinkanti. Jis valdo savo šalį jau 11 metų ir sakosi esąs išrenkamas laisvuose rinkimuose. Tačiau, anot jo, afrikiečiams užtenka regioninių, kalbos ar religinių skirtumų, jiems nereikia dirbtinai sukurtų politinių partijų, kurios skaldytų ir taip jau susiskaldžiusias tautas. Panašiai apie politinius Afrikos tautų skirtumus kalbėjo ir Kenijos valdančiosios partijos - Kenijos Afrikiečių Tautinės sąjungos - atstovai. Ši partija valdo šalį nuo 1963 m. Prezidentas Daniel arap Moi įsitikinęs, kad partija, kuri krašte valdo radiją, laimi ir rinkimus, ypač jei policija dar turi teisę prižiūrėti įvairius susirinkimus, ir net gali uždrausti laidotuves ar vestuves.

Britų Sandraugos šalių vadams "stiprinant demokratiją", kitoje Afrikos pusėje - Zaire - vyksta kovos tarp įvairių sukilėlių grupuočių. Vienos zairiečių grupės kariauja už "Zairo išlaisvinimą", kitos sakosi mirstančios už "laisvą Kongą". Kaimyninių šalių hutų genties pabėgėliai traukiasi tolyn į vakarus nuo tutsių genties keršytojų, o kiti tvirtina, kad po trijų metų buvimo svetimuose kraštuose atėjo laikas grįžti namo.

Pačioje Europoje Albanijos komunistinė valdžia

paskelbė pavojaus padėtį, perrinko parlamente senąjį prezidentą Šali Berišką ir paskelbė, kad be jokio pasigalėjimo bus šaudomi visi ginkluoti vyrai, pasirodę gatvėse. Albanijos gatvėse ginkluotų vyrų užtenka, matosi net iš kariuomenės bazių pagrobtų šarvuočių ir tankų. Civiliams gyventojams įsakyta sunešti pagrobtus iš kareivinių ginklus. Bijoma, kad sukilę prieš valdžią albanai pakels ranką ir prieš kaimyninę Serbiją, kuri valdo nemažus albanų apgyventus Kosovo provincijos žemės plotus.

Albanai sukilo dėl centrinės valdžios ekonominių nusižengimų, prieš korupciją ir bankų bankrotus. Daug metų Albanijos komunistai turėjo vienintelę draugę - komunistinę Kiniją. Vykstant dabartinei krizei, kaimyninės šalys - Italija ir Graikija - bijo albanų pabėgėlių. Daugelis laisvojo pasaulio šalių smerkia Albanijos režimo padarytus nusikaltimus ir užjaučia gyventojų pasipriešinimą. Tačiau Kinijos žinių agentūra pasmerkė JAV demokratinę sistemą, kuri, anot jos, skiriama tik turtingiesiems gyventojų sluoksniams. Žinių agentūra rašo, kad Amerikoje tik "pinigų maišai" džiaugiasi žmogaus teisių pagimdytu smurtu, kuris negina moterų, vaikų ar tautinių mažumų. Kinijos spauda rašo, kad nors JAV giriasi savo demokratine sistema, esą "visi žino", kad šita 200 metų senumo demokratija lieka tik demokratija turtingiesiems. JAV valstybės departamentas atsiliepė, kad Amerikai nereikia pamokų iš diktatūrinės valstybės.

Keliais sakiniiais

• Šveicarijos vyriausybė kovo 4 d. pasiūlė įsteigti nemažą - 4.7 milijardų (amer. - billion) dolerių vertės fondą, iš kurio procentų bus teikiama finansinė parama nuo nacių Vokietijos nukentėjusiems žmonėms. Tokį planą paskelbė Šveicarijos prezidentas Arnold Koller, siūlęs pavadinti fondą Šveicarijos solidarumo fondu. Jį dar turėtų patvirtinti šveicarų parlamentas.

• Kovo 5 d. Niujorke įvyko gan draugiškas Šiaurės ir Pietų Korėjos diplomatų susitikimas. Šiaurės Korėjos

delegacijai vadovavo užsienio reikalų viceministras. Buvo kalbama apie formalų taikos derybų pradžią.

• Izraelio premjeras B. Netanjahu lankėsi Egipte, kur kalbėjosi apie naujas stovybas Jeruzalės mieste su Egipto prezidentu Hosniu Mubaraku. Izraelio ambasadoje surengtuose priešpriešiuose dalyvauti atsisakė daug žymių Egipto intelektualų, o gatvėse studentai surengė piktas demonstracijas. Vienas dienraštis išspausdino net tokią antraštę: "Šiandien oras Kaire smirda, nes lanko-

si Netanjahu".

• Palestiniečių prezidentas Jasiras Arafatas tarėsi su JAV prezidentu Klintonu (B.Clinton). Jis taip pat apilankė buvusius prezidentus: Karterį (J.Carter) ir Bušą (G.Bush), o prieš tai susitiko su JAV žydų organizacijų vadovais. Arafatas siūlė Jeruzalėje įsteigti dvi sostines: Izraelio valstybės ir Palestinos. Taip jau esą Romoje, kur užtenka vietos ir Italijos, ir Vatikano valstybės sostinei.

(Nukelta į 3 psl.)

Redaktoriaus skiltis

APDOVANOSIME ... PO MIRTIES

Ne kartą daugelis iš mūsų buvome tiesiog pasipiktinę artimųjų veidmainyste per laidotuves. Kol žmogus gyvas buvo, tie patys asmenys jį visai atvirai ignoravo ir niekino. Ne kartą senolis girdėjo: "Ir kada gi tu nusprogsi?" Bet štai jo jau nebėra. Ohoho, kaip viskas atsimaino! Smarkiausi lakstymai, kad tik kuo išskilmingesnes laidotuves suruošus. Graudžiausi rypavimai (paslapčiom apsidairant, ar juos girdi susirinkusieji): koks velionis buvęs išmintingas ir koks darbštus, koks atlaidus klystantiems. "Kodėl tu taip greitai mus palikai? Kaip mes dabar be tavęs...?"

Mačiau ir tokį "atsisveikinimą". Kunigas buvo gerokai paskubintas, kad su apeigomis neužtruktų, nes, girdi, už laidotuvių transportą teksią labai daug mokėti. Žilagalvis monsinjoras tik akis nuleido. Atseit, suprantu, nelengvi dabar laikai. Numirėlių paskubomis ant katafalko užstumę, patys akimirksniu į savo "lengvąsias" sušokę, su vėjeliu nurūko. O kapinės buvo tolokai už Vilniaus, o kečiai — slidokai. Žinia, ne "magistraliniai", tad ir nebarstomi. Kol iš paskos atvažiuoju, artimieji jau nuo šviežio kauburėlio skirstėsi. Darni automobilių virtinė, tik jau be jokios skubos, gedulingų pietų ... pas tolimą giminaitę važiuo. Kodėl pas ją? Ogi todėl, kad toji velionį tikrai gerbusi. Ta proga tegu ir pavaišina giminėles. Ir liūdesys greičiau praeis, kai teks gerokai po parduotuves palakstyti, kišenėlę papurtyti. "O ko gi savo trigrašį kišo, kai sakėm, kad viskas — taip brangu, todėl ir neruošiame. Bet ne: negalima, gėda. Tai ir lakstyk dabar aplinkui, jei tau gėda..."

Aplink stalą apsėdusieji, visai niekur nebeskubėdami, apie savo kasdienybę šnekučiavosi. Tik kartais pasigirdavo: "Šeiminkės, kur

jūs ten užkliuvot? Mišrainės nebėra. Ir silkutė pasibaigė... Duonos papjaustykit..." O kur skubėti, juk — šeštadienis. Dar ir rytoj į darbą nereikės, todėl ir stiklėlį už mirusiojo vėlę (Aha, nors dabar prisiminė!) pakelti — ne nuodėmė.

Pavakary giminaičiai išsiskirstė. Kai kuriems jau, kaip sakoma, ir "iki dainos visai nebetoli buvo". Kuklus palikimas — jau išsidalintas (tiesa, su kai kuriais trumpais nesusipratimais, kam daugiau duoti), butas gyvenimo draugei liko. Nieko nepadarysi, priregistruota. "Gudri buvo, dabar nebeišmėsi", — šnekučiavosi sukdami namolio. Viskas.

Bet, brangieji, "Dirvos" skaitytojai, šiuos atsitikimus visai ne todėl prisiminiau, kad kažką panašaus šiomis dienomis būčiau pergyvenęs. Saugok Dieve, kad ir nereikėtų to daugiau bėpamatyti. Niekas liūdnosios atsisveikinimo valandos neišvengia, bet norėtusi, kad tik ne šitaip. O iškilo šie nemalonūs vaizdai, Lietuvos spaudoje perskaičius signataro Aleksandro Abišalos samprotavimus apie Kovo 11-ąją. Kaip, girdi, galima apie Kovo 11-osios Aktą pasirašiusiųjų nuopelnus kalbėti? Juk dauguma iš jų — dar nenumirę! Va, kai jau visi signatarai išmirs, tada laimingi palikuonys pažymėsia šią dieną linksmybėmis.

Gal iš tikrųjų geras toks pasiūlymas? Kai "ūkiškai pagalvoji", iki pilnos laimės Lietuvoje dar tiek daug trūksta. Ir kai kurie signatarai, nors nuo pirmųjų Sąjūdžio žingsnių kartu ėjo ir pačiomis sunkiausiomis minutėmis nesvyravo, bet dabar neberekalingi. Koalicijai nepriklauso. Na ir kas, kad dešinieji? Pagerbsime juos, kai numirs.

Atsiprašau A. Abišalos, jei jis iš tikrųjų ne visai taip kalbėjo. Ne visada gali tikėti, ką spauda prirašo.

Juozas Žygas

Vos keli mėnesiai tepraėjo, kaip naujieji į valdžią atėjo. Tačiau tiek radijo, tiek ir spaudos žiniomis valdančiųjų "reitingas" gerokai krito. A. Brazauskas ir vėl yra pirmoje vietoje, o V. Landsbergis iš pirmos į trečią at net penktą nusirito. Tai rodo, kad opozicijoje būti ir pažadus dalinti, yra žymiai lengviau, negu kraštą valdyti.

Tokiam staigiam žmonių nuomonės pasikeitimui yra gana rimtas pagrindas. Pirmą, žmonės gal per daug greitai pagerėjimo tikėjosi. O antra, jie pamatė, kad naujojoje vyriausybėje yra tokių žmonių, iš kurių nieko gero negalima tikėtis.

Turiu keletą laiškų, kurie buvo parašyti, naująją Vyriausybę sudarius. Juose rašoma, kad žmonės naujos valdžios sudarymu yra gerokai nusivylę. Jeigu aš, Čikagos priemiestyje sėdėdamas, tokias žinias gaunu, tai kodėl, Vyriausybę sudarant, į tai nebuvo atkreipta dėmesio? Vienas iš tų, kuris laiške vadinas "vaikinu", jau pats susiprato iš valdžios pasitraukti, nors prieš keletą savaitių konservatoriai už jį galvą dėjo ir gelbėdami žadėjo bankui

KAIRĖ NEŽINO, KĄ DEŠINĖ DARO

jo skolas sumokėti. O dabar prokuratūra jau rengiasi jam bylą kelti. Tai rodo, kad finansų ministru buvo parinktas "vaikinas", kuris pats bankui stambokos sumos yra negrąžinęs.

Pagal laiškus iš Lietuvos dar trejetas ministrų turėtų nubyrėti. Tai jau blogas ženklas, kad dar kėdžių sėdynių nesušildę, yra minimi, kaip blogai parinkti kandidatai.

Be to, pasipiktinome užsienio reikalų ministro atsiprašėjimu ne tik Lietuvoje, bet ir Lenkijoje už švietimo ministro pareikštas teisingas mintis. Tai rodo, kad ministrų kabinetas yra NEAPGALVOTAI SUDARYTAS. Užsienio reikalų ministro elgesys gali privesti ne tik prie kabineto, bet ir visos koalicijos braškėjimo. Jo "reitingas" ne tik išeivijoje, bet manau ir Lietuvoje turėtų būti gerokai kritęs. Ir apmaudu, kad tai žmogus, už kurį ne tik aš pats, bet gal ir didžioji dalis išeivijos balsavo. Per vėlai sužinojome, kad rinkiminės kampanijos metu jis per lenkiškas radijo programas sau balsus medžiojo. Jeigu dar gyvensime, per kitus rinkimus tokios klaidos nepakartosime.

Atrodo, kad G. Vagnorius iš praeities klaidų nepasimokė ir išvadų nepadarė. Jo pirmoji kadencija "blizgančio" išpūdzio nepaliko.

Kuomet paskutinį sykį jis Čikagoje lankėsi, tai gana neblogai kalbėjo. Tuomet jam asmeniškai pasakiau, kad paliginus su tuo, kada jis, dar premjeru būdamas, Čikagoje lankėsi, tai daro gerą pažangą. Bet dabar nebevykdo to, ką pats buvo kalbėjęs.

O liaudis turi gerą atmintį ir yra negailestinga. Reikia neužmiršti, kad tie, kurie šaukė: "Hosanna, hosanna, hosanna..." po trejetos dienų rėkė: "Nukryžiuoti jį!" Reikėtų gerai įsisąmoninti, kad valdžią laimėti galima ir su pažadais, bet norint joje išsilaikyti, pažadų nebeužtenka. Prieš rinkimus buvo žadama žymiai padidinti uždarbių ir pensijas. Bet nebuvo nurodyta, iš kokių šaltinių tie pinigai ateis. Nebent buvo užprogramuota didelė infliacija? Kadangi jokia ekonominė programa nebuvo viešai paskelbta, tad galime manyti, kad jos ir nėra. Atrodo, kad nebuvo pasimokyta iš to, kuomet be numatyto plano buvo pradėta naikinti kolektyvinius ūkius. O tokios nesusplanuoto darbo pasekmės ilgai žmonių atmintyje išlieka.

Vyriausybės vadovui, ypatingai neturinčiam sukrauto politinio kapitalo, reikia labai apdairiai elgtis. O naujosios vyriausybės sudarymas, jau parodė, kad darbas buvo skubotai ir neapgalvotai atliktas.

Iš visur — apie viską

• Senate pristigo tik vieno balso Konstitucijos papildymui, kuris pareikalautų, kad vyriausybė subalansuotų federalinį biudžetą. Už konstitucijos papildymą balsavo 55 respublikonai ir 11 demokratų. Reikėjo 67, t.y. dviejų trečdalių balsų. Prieš pasiūlymą balsavo 34 demokratų senatoriai.

• Komunistiniai Peru sukilėliai, kurie nuo gruodžio 17 d. tebelaukė 72 įkaitus, pagrobčius Japonijos ambasadoriaus rezidencijoje, reikalauja, kad Peru valdžia paleistų visus kalėjimuose laikomus organizacijos narius, kurių ten esą apie 300. Peru valdžia atsisako kalinius paleisti ir ieško valstybės, kuri priglaustų įkaitų kalintojus ir kalėjimuose sėdinčius. Kubos diktatorius Fidelis Kastro sutinka priimti, rodydamas gerą valią, visus Tupac Amaru organizacijos (marksistų) narius. Limoje įkaitų kalintojai atmetė šį Kubos siūlymą ir paskleidė gandus, kad Peru valdžia kasanti po japonų

(Atkelta iš 2 psl.)

ambasada gilų tunelį, kurį baigus, bus bandoma įkaitus jėga išvaduoti.

• Naujoji Afganistano vyriausybė įsakė visiems valdžiai tarnaujantiems vyrams visada nešioti ant galvos gobtuvus (turbanus). Priešingu atveju jie gali užsitaruoti bausmę ir prarasti darbą.

• Irane daug nuostolių padarė stiprus žemės drebėjimas. Žuvo 965 žmonės. JAV per tarptautinės pagalbos organizacijas paskyrė nukentėjusiems iranėčiams daug palapinių, antklodžių ir 25,000 dolerių. Be pastogės liko apie 80 kaimų, kuriuose yra apie 40,000 gyventojų.

• Jungtinių Tautų tarptautinė narkotikų agentūra, esanti Austrijoje, paskelbė, kad Amerikoje tarp jaunimo padidėjo kokaino, LSD ir kanapių naudojimas, kai tuo tarpu Europoje narkotikų vartojama šiek tiek mažiau.

• Kanados Toronto

mieste paskelbtas naujas įstatymas, nukreiptas prieš rūkymą. Visi restoranai ir barai turi įsirengti specialius, labai gerai vėdinamus kambarius rūkaliams. Iki šiol tik du restoranai paprašė statybos leidimų tokiems kambariams įrengti, o tokių vietų Toronte yra 4,500. Restoranams ir rūkaliams, kurie neklausys įstatymo, gresia nemažos baudos.

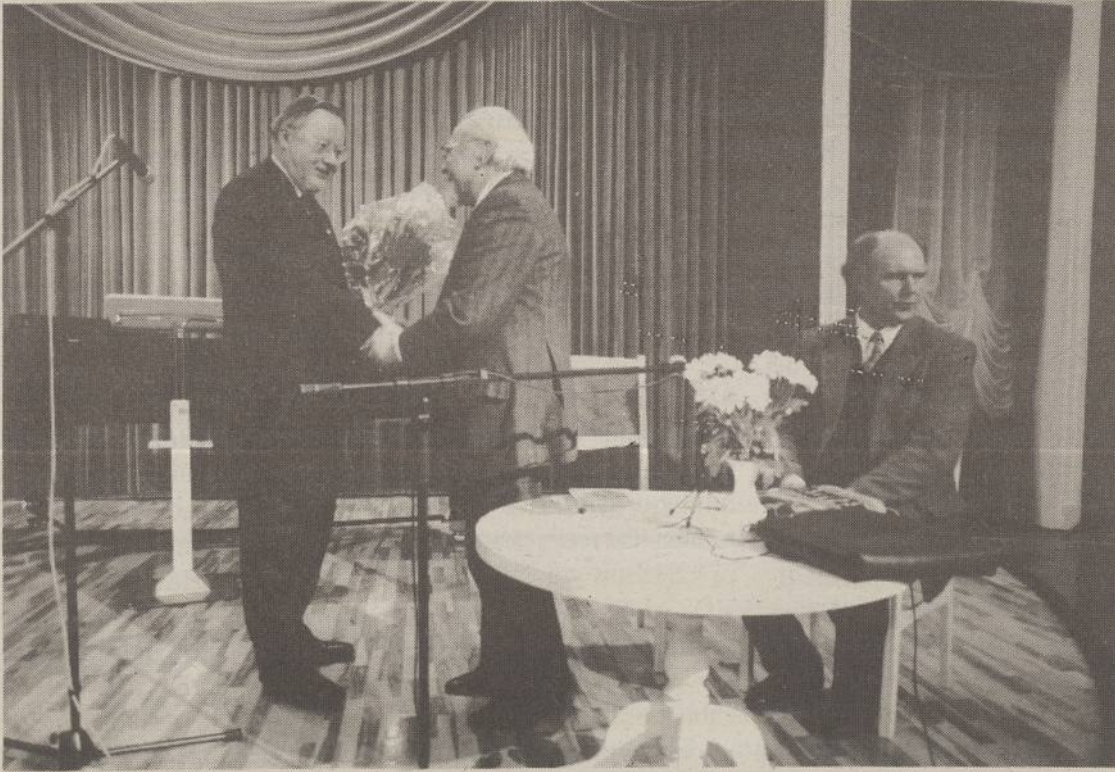
• Pakistano naujoji valdžia paskelbė, kad, nežinodami nusulmonų tradicijos — laikyti šventa savaitės diena penktadienį, ateityje tai bus darbo diena, o šventadieniu bus laikomas sekmadienis. Tai padės Pakistanui išsilaikyti, konkuruojant tarptautinėje rinkoje su kitomis šalimis.

• Dėl smarkių liūčių Indonezijoje ir dėl spekuliacijų Indijoje buvo smarkiai pakilusios pipirų kainos. Daug jų užauginama Brazilijoje ir Malaizijoje. Pastaruoju metu pipirų kaina nukrito iki 3,100 dolerių už toną.

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

POETO KAZIO BRADŪNO 80-METIS

Vilniuje, Menininkų rūmuose vasario 12 d. iškilmingai paminėtas poeto Kazio Bradūno 80-metis. Skaitytojams pristatyta nauja jo poezijos knyga "Apie žemę ir dangų".

A.Žižiūno nuotraukoje: Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis sveikina jubiliatą Kazį Bradūną. Prie stalo – Rašytojų sąjungos pirmininkas V.Sventickas

Poeto Kazio Bradūno 80-mečio minėjimas Vilniuje, Menininkų rūnuose. A.Žižiūno nuotraukoje: salės vaizdas. Tarp minėjimo dalyvių matome Justiną Marcinkevičių, Joną Mikelinską, Juozą Aputį, Joną Avyžių ir kt.

ARCHITEKTAS LEONARDAS VAITYS

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, 1990 m. atsivėrė vartai Vakarų pasaulio kultūrininkams, spaudos darbuotojams, ekonomistams, lietuviškai išeivijai. Vietoje skrydžių per Maskvą, Rygą ar Helsinkį, lėktuvai iš Europos pradėjo leistis Vilniaus oro uoste. Atvykusieji nustemba, kai vietoje paniūrusio Maskvos aerodromo išvysta Vilniuje gražų, modernišką stiklinį pastatą. Ne vienam kyla klausimas, kas autorius to vakarietiškai atrodančio statinio. Jį sukūrė gabus, labai patyręs architektas Leonardas Vaitys, bendradarbiaudamas su kolegomis – A. Alekna ir G. Telksniu.

Jis gimė 1943 metais Kaune, dailininko Jono Vaičiaus šeimoje. 1968 m. baigė tuometiniame Kauno Politechnikos institute, statybos fakultete architektūrą. Baigęs studijas, įsidarbino Vilniaus "Komprojekte" architektu. Išdirbęs 23 metus tame pačiame institute, iškilo į vyr. architekto postą. Tačiau, mažinant Instituto personalą, jis buvo atleistas iš darbo.

Architektas L. Vaitys nesijaudino, praradęs aukštą postą projektavimo institute. Pasitikėdamas savo sugebėjimais ir patirtimi, jis 1991 m. suorganizavo uždara akcinę bendrovę "FORMA", kuriai vadovauja iki šiol.

Dar 1980 metais L. Vaitys buvo išrinktas Architektų sąjungos sekretoriumi, o vėliau valdybos pirmininko pavaduotoju. Dirbdamas įvairiose pareigose, aktyviai dalyvavo visuomeniniame gyvenime. Yra parašęs virš 50 straipsnių architektūros klausimais. Tris metus vedė televizijos laidą – "Architektūra ir laikas".

Iš daugelio jo su bendradarbiais suprojektuotų

pastatų paminėsiu tik keletą. Tai "Darna" – komercinis centras Kaune – 1992 m., bendradarbiaujant su arch. R. Juozulynu. "Vasto" atstovybė Druskininkuose – 1993 m., su architektais A. Alekna ir G. Telksniu. Autobusų stotis Kaune, kuriai Respublikiniame konkurse paskirta pirmoji premija. Sublokuotų gyvenamųjų namų grupė, Kalvarijų gatvėje Vilniuje. Tarptautinis Komunikacijų centras Paryžiuje – 1980 m. su architektu A. Alekna.

Be komercinių ir gyvenamųjų pastatų, archit. L. Vaičiui nėra svetimi ir paminklai, iš kurių paminėtinas muziejus Pirčiupyje – 1981 m. Jo kūrybos vaisius – Matematikų namai Vilniuje, Santariškėse, 1989 m., kartu su E. Gyliu. Šis pastatas Respublikiniame konkurse įvertintas antra premija.

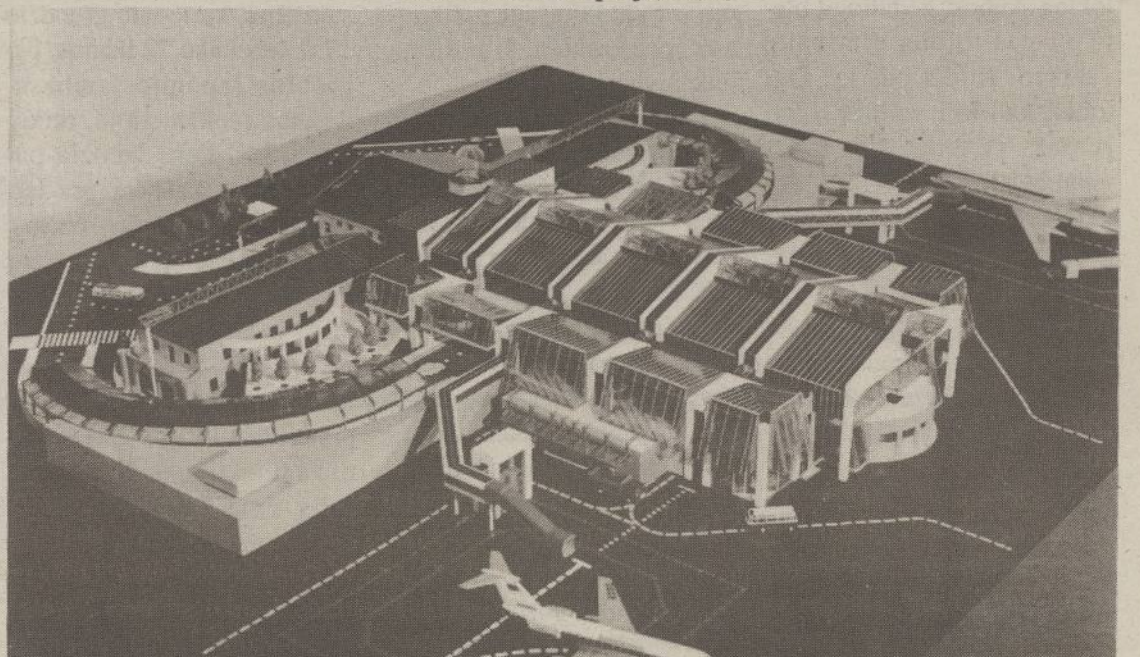
1996 m. birželio 28 d. Vilniuje įvykusiame tryliktajame Lietuvos Architektų sąjungos suvažiavime, dalyvaujant 240 delegatų iš visų respublikos miestų, Leonardas Vaičys buvo išrinktas Lietuvos Architektų sąjungos pirmininku. Leonardas Vaitys – ilgametis žurnalo "Statyba ir architektūra" redkoligijos narys, naujo architektūros žurnalo "Archiforma" steigėjas.

Išrinktas Lietuvos Architektų sąjungos pirmininku, L. Vaitys pasiryžo supažindinti Lietuvos visuomenę su profesiniu architektūros įnašu į krašto kultūrinį ir kasdieninį gyvenimą. Norėdamas atkreipti dėmesį į Lietuvos architektų profesinį pasiruošimą ir profesinę etiką, jis yra numatęs ciklą susitikimų

(Nukelta į 5 psl.)

Lietuvos Architektų sąjungos pirmininkas L. Vaitys

Vilniaus oro uosto pastatų kompleksas. Architektai: A. Alekna, G. Telksnys, L. Vaitys

ARCHITEKTAS LEONARDAS VAITYS

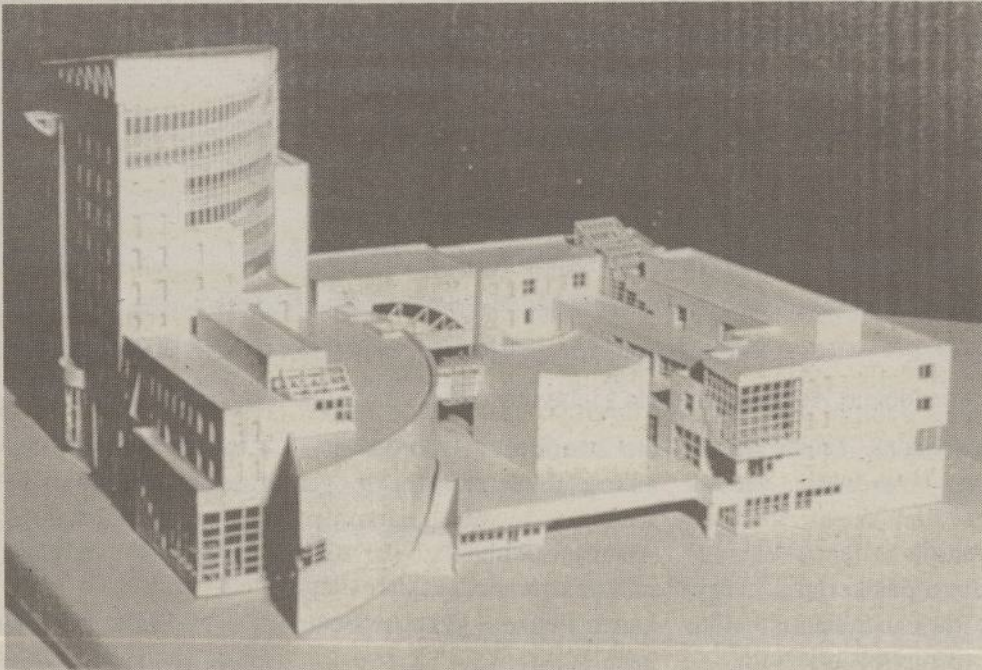
(Atkelta iš 4 psl.)

su Lietuvos politikais ir kultūrininkais. Planuojama skatinti atskirų firmų ir individualių architektų kūrybinių darbų parodas ne tik Architektūros muziejuje Vilniuje, bet ir kituose Lietuvos miestuose. Siekama susitarti su Lietuvos televizija dėl pastovių laidų organizavimo, kurių metu Lietuvos visuo-

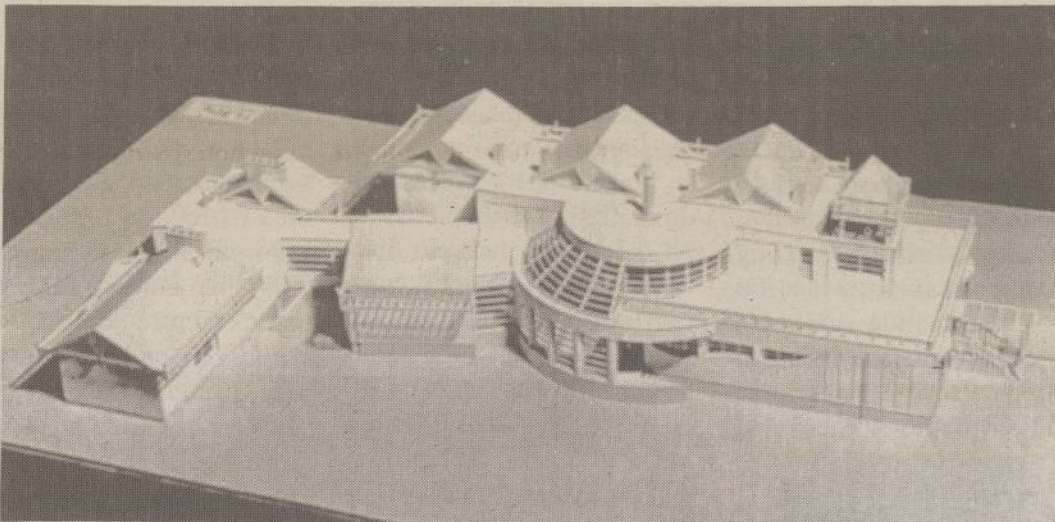
menė būtų supažindinama su architektūrinėmis aktualijomis. Numatoma pristatyti Lietuvos architektus ir jų darbus tarptautiniuose architektų suvažiavimuose bei kituose forumuose. Visa tai pareikalaus iš naujojo Lietuvos architektų sąjungos pirmininko L. Vaičiaus didelio sumanumo ir energijos.

Ta pačia proga reikia pažymėti, kad tryliktajame Lietuvos architektų suvažiavime Respublikinės etikos komisijos pirmininku išrinktas architektas Algimantas Nasvytis, buvęs Lietuvos Urbanistikos ir statybos ministras.

Architektas
Edmundas Arbas

"Darnos" komercinis centras Kaune (1992 m.) Architektai – L. Vaitys ir R. Juozulynas

"VASTO" atstovybė Druskininkuose (1993 m.). Projekto autorius – L. Vaitys

JAV LB XV TARYBOS RINKIMAI

Rinkimų komisijos

Vyriausioji rinkimų komisija:

Gintaras Čepas, pirmininkas - 57 Edgemere Road, Quincy, MA 02169, namų tel. (617) 472-4956, darbo tel. (617) 330-8104, fax: (617) 330-8130; nariai: Laisvyda Biėlkevičiūtė, Česlovas Mickūnas, Bruntenis Veitas, Marius Žiaugra.

Connecticut apygarda:

Lionginas Kapeckas, pirmininkas - 637 Hillside Avenue Hartford, CT 06106, (860) 956-6476; nariai: Augustinas Virkutis, West Hartford, Zina Zabulienė, Glastonbury.

Massachusetts apygarda:

Regina Petrutienė, pirmininkė - P.O. Box 367, West Hyannisport, MA 02672 (508)

775-3987;

nariai: Stasys Baltauskas, W. Hyannisport, Janina Snieškienė, W. Hyannisport.

Michigan apygarda:

dr. Romualdas Kriaučiūnas, pirmininkas - 1816 Tecumseh River Drive, Lansing, MI 48906, (517) 321-0091; nariai: Vytautas Jonaitis, Grand Rapids, Danguolė Majauskaitė, Lainsburg.

Ohio apygarda:

Jonas Kazlauskas, pirmininkas - 9313 Oxford Trail, Brecksville, OH 44141, (216) 546-0631; nariai: Juozas Biliūnas, Vytautas Staškus.

Vidurio Vakarų apygarda:

Irena M. Kirkuvienė, pirmininkė - 8855 West 95th

Street, Palos Hills, IL 60465, (708) 598-0683; nariai: Paulius Guobužis, Chicago, Feliksas Mataitis, Lockport, Rasa Poskočimienė, Lockport, Jonas Smalsytis, Lockport.

Floridos apygarda:

Jurgis Mikaila, pirmininkas - 10251 98th Street, North Largo, FL 34643, (813) 399-1865;

nariai: Mečys Šilkaitis, Seminole, Vytas Budrionis, Largo.

Vakarų apygarda:

Jonas Matulaitis, pirmininkas - 3331 Wood Terrace, Los Angeles, CA 90027, (213) 662-8822;

nariai: Rimtautas Dabšys, Los Angeles' (213) 665-4303, Valentinas Varnas, Los Angeles.

Pietryčių

- New Jersey apygarda:

Anilora Mašalaitienė, pirmininkė - 645 Fletcher Road, Wayne, PA 19087, (610) 687-3048;

nariai: Rimas Jakas, Linas Kučas

New York apygarda:

Lilė Milukienė, pirmininkė - 111 Grohman Lane, Plainview, NY 11803, (516) 681-6172;

nariai: Aldona Marijošienė, Sofija Skobeikienė.

AMERIKOS LIETUVIŲ KULTŪROS NAMAI VILNIUJE

Iš Palos Heights, Illinois, gauta pradinė informacija apie Amerikos lietuvių Kultūros Namus (ALKN), besikuriančius Vilniuje, Antakalnyje. 1995 metais Lietuvos vyriausybės nutarimu ALKN gavo teisę nuomoti 30 arų (3/4 akro) sklypą Antakalnio gatvėje. Su Vilniaus apskrities valdytoju buvo pasirašyta žemės nuomos sutartis 99-riems metams.

ALKN pastatui parinktas sklypas yra patrauklioje Vilniaus apylinkėje, kur stovi daugiaabučiai pastatai. Kitoje gatvės pusėje yra nauja ligoninė, netoliese teka Neris. Netoliese ir Valakampių poilsio sritis su beveik 700 ha užimančiu pušynu. Šalia ALKN sklypo yra taksi stovėjimo aikštelė. Troleibusu per 10-15 minučių galima pasiekti Vilniaus centrą.

ALKN pastatas bus 6

aukštų, su rūsiu. Pirmajame aukšte ir rūsyje bus ALKN būstinė, kultūrinės ir verslo patalpos. 2-6 aukštuose bus įrengti 55 butai su amerikiečiams įprastais patogumais. Virtuvėje – šaldytuvas, viryklė su mikrobangine krosnele, indams plauti mašina, skalbimo bei džiovinimo mašinos ir t.t. Butuose – parketo grindys. Taip bus kuriama jauki, kompaktiška Amerikos lietuvių buveinė Vilniuje. Modernių patalpų paklausa Vilniuje yra didelė, ypač tarp atvykstančiųjų iš užsienio.

ALKN visuomeninės organizacijos vadovai yra šie asmenys: pirmininkas – Ignas Juzėnas, vicepirmininkai: Leonas Maskaliūnas ir Liudas Šlenys. Išsamesnes žinias galite gauti telefonu 708 361-5128 arba faksu: 708 448-2387.

Ger.J.

ŠVENČIŲ AIDAI

Priėmimas Vasario 16-osios proga Lietuvos ambasadoje Vašingtone. Iš kairės: John Shimkus – kongresmenas iš Illinois, ambasadorius B. Eidintas ir Sausio 13-osios medaliu apdovanotas "The Washington Times" korespondentas Michael Dobbs.

LIETUVIŲ KULTŪROS DARŽELIS

(III dalis)

Vincas Apanius
(Tešyns)

Prieš keliolika metų kultūros darželių apylinkėje apsigyvenus juodiesiems, miesto vadovams darželiais visai nesirūpinant, o tautybėms pačioms tvarkytis neleidžiant, tie darželiai atsidūrė apgailėtinoje padėtyje. Bet atėjo nauja epocha. Klivlendo Kultūros Darželių Federacijai energingai susitelkus, pavyko atkreipti miesto savivaldybės dėmesį. Vėl buvo suprasta, kad kultūros darželiai turi didelę reikšmę tautybėms ir puošia miestą. Buvo leista pačioms tautybėms tvarkytis pagal savo norus. Dabar darželiai vėl nuolat valomi, prižiūrimi ir atrodo gan gražiai.

1987 m. rugsėjo 13-20 d. miesto meras Dž. Voinovičius (George Voinovich) paskelbė aplinkraštyje, kad ta savaitė bus skiriama kultūros darželių, esančių Rokfeleerio parke, atnaujinimo pradžiai. Ji buvo pavadinta "The First Annual Rockefeller Park Arts Festival".

Tuometiniam Lietuvos darželio komiteto pirmininkui muzikui Alfonsui Mikulskiui mirus 1983 m. spalio

14 d., darželis liko be jokios priežiūros. Tais pačiais metais miesto meras G. Voinovich kreipėsi į Lietuvos bendruomenės pirmininką V. Čyva, nurodydamas sutvarkyti apleistą Lietuvos darželį. V. Čyvas pasikvietė mane ir paprašė priimti atsakomybę už darželio atkūrimą, pavedė atstovauti lietuvių grupę Klivlendo Kultūros Darželių federacijoje.

Apžiūrėjau darželį. Vaizdas buvo tikrai liūdnas. Visame plote viešpatavo žmogaus ūgio – 5'-6' pėdų – piktžolės. Man tikrai pagailo to "našlaičio". Nutariau priimti tas pareigas ir bandyti ką nors daryti. Nedelsdamas pradėjau organizuoti komitetą. Po kurio laiko toks komitetas buvo sudarytas. Jo nariais tapo: Vincas Apanius – pirmininkas, Kęstutis Šukys – vicepirmininkas, Vytautas Staškus – išdininkas, Julija Taoras – sekretorė, Juozas Stempuzis – atsakingas už informaciją, Salomėja Šukienė – kultūros reikalams, Marija Trainauskaitė – atstovė darželių federacijoje.

Komitetas nutarė išvalyti piktžoles, išgenėti pasenusius krūmus, išvežti daugybę šiukšlių. Pasodinti nauji krūmai. Visa tai atliko "Better Lawns and Gardens Inc. Vinco Apaniaus Co". \$986 dydžio sąskaita buvo pasiųsta Klivlendo KD federacijai. Ji pradžioje buvo pažadėjusi apmokėti, bet vėliau atsisakė motyvuodama, kad tai – lie-

Prezidentas Antanas Smėtona Lietuvių Kultūros darželyje 1941 m. balandžio 30 d.

tuvių reikalas. Tačiau darželio kasa buvo tuščia. Tad šie pinigai liko Vinco Apaniaus dovana darželiams. Vaizdas jau buvo pasikeitęs į gerąją pusę, tik dabar mums beliko patiems rūpintis priežiūra.

Paminkliniai V. Kudirkos, J. Basanavičiaus ir Maironio biustai buvo pavogti. Vėliau policija surado V. Kudirkos ir J. Basanavičiaus biustus, tik Maironio – dingo be žinios. Komitetas nutarė pagaminti naujus biustus iš pigios "fiberglas" medžiagos, kad niekas nebandytų jų vogti arba išniekinti. Mūsų laimei, per spaudą sužinojusi apie darželio atnaujinimą, atsiliepė Bronė Jokubaitienė, kuri savo vyro A.F. Jokubai-

čio atminimui darželiui paaukojo 2.000 dolerių dr. V. Kudirkos biustui pagaminti. Antanas Jokubaitis buvo žurnalistas ir poetas, vyresnės kartos lietuvis, gyvenęs Bostone, Mass.

Skulptorius Ramojus Mozoliauskas 1989 liepos mėn. pagamino dr. V. Kudirkos biustą, nukopijuodamas jį iš originalo. Biustas pargabentas iš Čikagos ir įmontuotas ant pirmąsio pjedestalo su plakete: "Dr. Vincas Kudirka, 1858-XII-31 – 1899 - XI-6 Lietuvių tautinio himno autorius. Šeimos dovana rašytojo ir poeto Antano F. Jokubaičio (1887-1986) atminimui. 1989 m. rugsėjo 10 d." Paminklas buvo iškilmingai atidengtas. Tai progai mūsų rašytoja Aurelija Balašaitienė paruošė ir pravedė efektingą montažą "Kudirka

– tautos žadintojas". Atidaryme dalyvavo nemažai mūsų visuomenės, jaunimo, apsirengusio tautiniais drabužiais.

Šis sėkmingas pirmasis šuolis darželių atstatymo darbe buvo geras paskatinimas nedelsiant kaupti lėšas kitam projektui – Dr. J. Basanavičiaus biustui atstatyti. Lėšų telkimas pareikalavo nemažai pastangų ir darbo. Rengėme koncertus, vasarą gegužines – piknikus, kreipėmės į Lietuvos fondą, kuris mus parėmė \$500 dolerių. Klivlendo Kultūros Darželių federacija parėmė \$1.000 dol. Kitos Klivlendo organizacijos ir Kultūros Darželio draugijos nariai mus taip pat rėmė pagal išgales. Šiam projektui reikėjo sutelkti \$3000 dol.

(Bus daugiau)

Trumpi pranešimai

BALTIJOS VALSTYBIŲ SAUGUMO KONFERENCIJA

Šią konferenciją organizuoja Baltų Laisvės lyga. Ji įvyks balandžio 5, šeštadienį, Los Angeles Latvių bendruomenės centro patalpose.

Iš Vašingtono atvyksta **Paul Goble**, žymus Amerikos politikas, baltų vienybės šalininkas, buvęs artimas ambasadoriaus Stasio Lozoraičio draugas. Jis rašo knygą apie a.a. S. Lozoraitį.

Kalbą NATO plėtimo klausimu banketo metu pasakys dr. R.P. Peters iš Harvardo universiteto. Pakviesta ir daugiau Rusijos ir Rytų Europos politikos ekspertų: gen. B. Rubus, Daniel Fried iš Saugumo tarybos, Robert Nurick – iš Rand korporacijos, Baltijos valstybių konsulai ir kt.

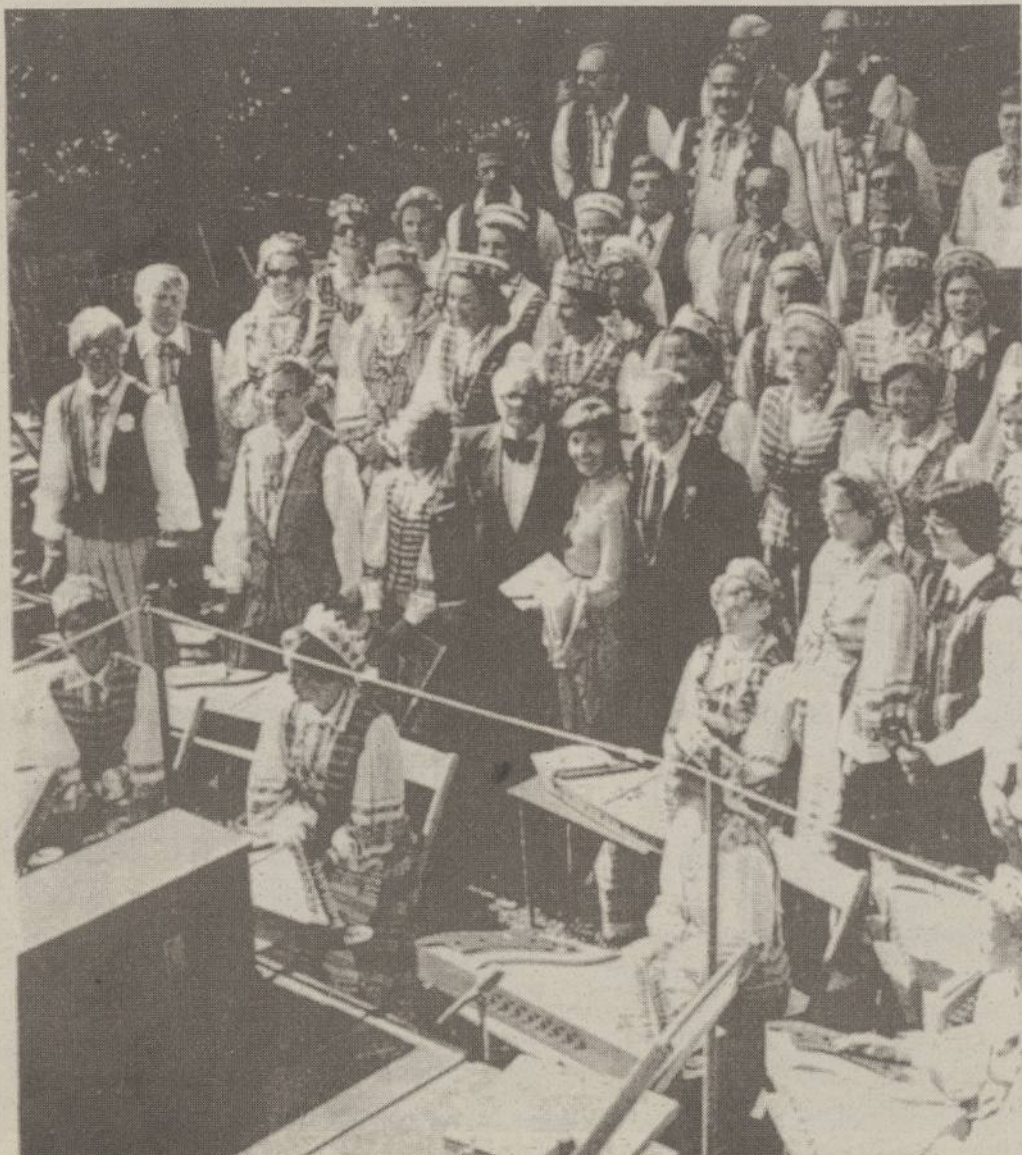
Juozas Kojelis

JAV LB APYLINKĖS SUSIRINKIMAS

JAV Lietuvių Bendruomenės Santa Monica, CA apylinkės metinis susirinkimas įvyks balandžio 12 d. Valdyba pateiks ataskaitinius pranešimus. Įvyks naujos valdybos rinkimai.

Dabartinė apylinkės valdyba sudarė JAV LB tarybos rinkimų apylinkės komisiją, į kurią įėjo Gražutė Sirutienė – pirmininkė, Aldona Venckūnienė – sekretorė ir Vitalis Lembergas – narys. Taip pat pranešama, kad iš apylinkės išdo paskirta 200 dolerių lietuviškos mokymosi, veikiančioms Vilniaus krašte. Jaunimo kongresui ir krašto valdybai skirta po 50 dolerių.

Juozas Kojelis

34-oji "Vieno pasaulio diena" Lietuvių Kultūros darželyje. Tarp M.K. Čiurlionio ansamblio narių matome jo vadovą A. Mikulskį ir senatorių J. Glenn su žmona.

JAV LB ŠVIETIMO TARYBOJE

RAŠINIŲ IR PIEŠINIŲ KONKURSAI

LB Švietimo tarybos skelbto lituanistinėms mokykloms rašinių ir piešinių konkurso data baigėsi kovo 15 dieną. Dalyvaujantieji konkurse savo darbus turi atsiųsti komisijai pirmininkėms: Aldonai Rauchienei, 10423 Broadmoor Ln., Palos Hills, IL 60465 ir Vidai Brazaitytei, 12 St. Moritz Dr. #201, Palos Pk. IL 60464.

Pradžios mokyklos rašinių vertinimo komisija sudaro: Aldona Rauchienė, Irena Senkevičienė ir Renata Butkauskienė. Aukštesnių klasių rašinių vertinimo komisija: Alicija Brazaitienė, Gražina Sturonienė ir Regina Kučienė. Piešinių vertinimo komisija: Rima Polikaitytė, Algimantas Kezys ir Vida Brazaitytė. Premijos skiriamos iš prel. Juozo Prunskio specialaus fondo.

JAV LB Švietimo taryba praneša, kad į Raimundo Grigaliūno įsteigtą fondą Punsco, Rytrpūsių ir Pietryčių Lietuvos moksleiviams, rašantiems tautiškos sąmonės ir jaunimo dalyvavimo lietuviškoje veikloje temomis, atsiliėpė 6 Punsco mokyklos. Konkurso dalyvių koordinavimui Punske atstovauja pedagogas Antanas Šliaužys.

PRAŠOME PARAMOS

LB Švietimo tarybos posėdis įvyko kovo 5 d. Buvo apsvastyti Lietuvių fondui teikiami paramos prašymai. Finansinė parama lituanistinėms mokykloms yra labai reikalinga. Nuolat keičiasi mokytojų ir mokinių pajėgumas. LB Švietimo taryba ruošia naujus leidinius, skaitinius ir kt. Jų paruošimo išlaidas padeda sumažinti Lietuvių Fondas.

KNYGOS IŠ LIETUVOS

LB Švietimo taryba stengiasi praturtinti vaikų lietuvių kalbos žodyną, pateikdama didelį pasirinkimą grožinės literatūros knygų, gautų iš Lietuvos. Knygos platinamos ne tik lituanistinėse mokyklose, bet išsiuntinėjamos į lietuviškų telkinių kioskus: Los Angeles, Cleveland, Detroit, Seattle ir PL centre. Knygų siuntas gauname tris-keturis kartus per metus. Norintys užsisakyti knygas ar gauti knygų sąrašą, gali kreiptis į Švietimo tarybą šiuo adresu: 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL, 60441 arba tel. 708-301-6410

"EGLUTĖ" LANKO VAIKUS

Kovo mėnesio "Eglutė" jau išsiuntinėta prenu-

meratoriams. Tai vienintelis užsienyje leidžiamas žurnalas, skirtas vaikams ir jaunimui. Žurnale pateikti velykiniai papročiai, eilėraščiai, tradicijos. "Eglutė" galima užsisakyti Švietimo taryboje. Per metus išleidžiame dešimt numerių. Kaina \$15, užsienyje – \$20.

SKOMANTO APYSAKOS

1993 metais Lietuvoje rašytojas Kazys Almenas ir literatų grupė pradėjo leisti jaunimui skirtų istorinių apsakų seriją Skomanto vardu. Jau išleistos atskiros 7 knygelės: "Teutonų belaisvis", "Pelkių vilkė", "Atpildo strėlė", "Plėšikų pilis", "Užkeiktas lobis", "Dievų valia" ir "Mėlynojo varno paslaptis". Spaudai ruošiamos dar dvi knygelės: "Polocko ranka" ir "Šarvai Naugardo kunigaikščiui".

Pirmųjų serijų knygas jau sunku gauti. Kadangi apsakose aprašomi tie patys pagrindiniai veikėjai, turinys suprantamas, pradėjus skaityti ir nuo vėlyvesnių leidinių. Knygos pritaikytos vyresnio amžiaus jaunuoliams. Jaunesnio amžiaus skaitytojams patartina skaityti kartu su tėvais ar mokytojais. Išsamesnių žinių apie Skomanto apsakas galite gauti Švietimo taryboje.

Parengė Regina Kučienė

RUOŠIAMĖS LIETUVOS VYČIŲ SUVAŽIAVIMUI

Lietuvos Vyčių 84-sis metinis suvažiavimas – seimas š.m. rugpjūčio 6-10 d. vyks Holiday Inn viešbutyje, 2800 Presidential Drive, Fairborn, Ohio. Seimą globos Dayton 96 kuopa.

Prieš prasidedant suvažiavimui, pageidaujantiems numatyta ekskursija po Dayton miesto žymiausias vieto-

ves. Vakariene – garsiam Amber Rose European restorane. Ekskursijos kaina – 40 dolerių vienam asmeniui (įskaitant transporto išlaidas).

Ketvirtadienį, rugpjūčio 7 d., atidarant suvažiavimą, šv. Mišios bus aukojamos šv. Kryžiaus bažnyčioje, Dayton.

Penktadienį, rugpjū-

čio 8 d., aptarus einamuosius reikalus, numatytas kultūros vakaras Dayton Aviacijos muziejuje.

Šeštadienį, rugpjūčio 9 d. – seimo uždarymas ir banketas. Sekmadienį, rugpjūčio 10 d., seimo uždarymo šv. Mišios bus aukojamos šv. Kryžiaus bažnyčioje.

Suvažiavimo dalyvių registraciją tvarko Lauretta Pant, 3247 Ravenwood Drive, Fairborn, Ohio 45324-2227; tel. (937) 878-8589.

Dalyvavimo išlaidos: suaugusiems (1 asmeniui) – 115 dol., sumokant iki birželio 1 d., o po birželio 1 d. – 120 dol. Jaunimui iki 18 metų amžiaus – 60 dol. Į šią kainą įeina susipažinimo vakaras su užkandžiais (ketvirtadienį) Lietuvių klube, Kultūros vakaras Aviacijos muziejaus salėje (penktadienį), banketas (šeštadienį) ir priešpiečiai sekmadienį bei transporto (autobusu) išlaidos.

Regina Juškaitė

Naujakurių rūpesčiai PERKATE DRAUDIMĄ

(Tęsinys)

Raimonda Mikatavage

Automobilio draudimas

Apdrausti automobilių reikalaujama beveik visose valstijose. Ši sutartis apdraudžia tiek jūsų, tiek ir kito asmens automobilį avarijos atvejui, t.y. jeigu jūs susidurtumėte. Peržiūrėkite, ką jums atsiuntė State Insurance Department, paskambinkite kelioms firmoms. Jūsų paklaus, kiek mylių planuojate važinėti per metus, kiek mylių važiuojate pirmyn ir atgal į darbą, kur dirbate, koks darbas (jei daug važinėjate, bus brangiau), kur gyvenate, ar esate kada nors pakliuvę į avariją, kiek jums metų, kas be jūsų dar naudos šį automobilį. Taip pat paklaus, koks tai automobilis, kurių metų modelis, pasiteiraus apie tapatybės numerį ("identification number"). Viskas, ką jūs pasakysite, bus įrašyta į kompiuterį. Todėl nebandykite keisti informacijos, kai kalbėsites su ta pačia firma po kelių dienų (pavyzdžiui, nesakykite vieną kartą, kad gyvenate už 25 mylių nuo darbovietės, o kitą kartą, kad už 10). Toks jūsų elgesys sukeltų įtarimą. Draudimo kaina arba bus aukštesnė arba su jumis atsakys sudaryti draudimo sutartį. Kuo arčiau gyvenate prie miesto ribų, tuo brangiau kainuos draudimas.

Du ar tris metus draudimo firmos naujakurius laiko "rizikingais" ("high risk category"). Firmos žiūri į naujakurius, kaip į paauglius: jos tiesiog nežino, kaip naujakuriai elgsis. Todėl jums teks brangiau mokėti. Tačiau jūs turite teisę prašyti nuolaidos, jei važinėsite be nuostolių du ar tris metus. Normalios kainos gali prasidėti nuo \$700 iki kelių tūkstančių per metus. Aišku, nebūtina mokėti iš karto, galima mokėti dalimis.

Draudimo firmos duoda visokias nuolaidas. Angliškai jos vadinasi: "good driving discount, good grades for students discount, marriage discount, antitheft devices discount, airbag discount, anti-lock brakes discount." Kas jums tinka? Patikrinkite, ar gaunate nuolaidas, kurias galėtumėte gauti.

Geriausias kainas kartais pasiūlo didžiosios firmos. Paskambinkite į Geico tel. 1-800-841-3000, ir paprašykite, kad jums pasakytų dvi kainas – "minimum ir recommended" (mažiausią ir rekomenduojamą). Kitos didelės draudimo firmos: Aetna, Allstate, and State Farm.

Nesvarbu, kurią firmą bepasirinktumėte, jums nurodys "deductible", t.y. kiek jums daugiausiai reikės mokėti už padarytą nuostolį kitam asmeniui. Pavyzdžiui, jei jūsų "deductible" yra \$250 ir jūs atsitrenkiate į kitą automobilį, padarydami \$450 nuostolį, draudimo įstaiga sumokės \$200, o jūs \$250. Kuo mažesnis jūsų "deductible", tuo brangesnis draudimas.

Kai apsispręsite, kurią draudimo firmą pasirinkti ir aptarsite visas sąlygas, atsiminkite, kad draudimo sutartis gali įsigalioji tą pačią dieną.

(Bus daugiau)

L.D. Kunigaikštienės BIRUTĖS D-jos Los Angeles skyriaus

40-ties metų veiklos paminėjimas įvyks 1997 m. balandžio mėn. 13 d. 12:30 po pietų šv. Kazimiero parapijos salėje. Birutietės maloniai kviečia visus dalyvauti ir kartu praleisti šią gražią

"PAVASARIO ŽIEDŲ"

popietę.

Programą atlieka: sol. Janina Čekanauskienė ir muz. Raimonda Apeikytė

lėjimas – auka \$20 asmeniui.

Bilietus galima užsisakyti skambinant: Julijai Petronienėi tel. 213 / 664-0791 arba Laimai Jarašūnienėi tel. 310 / 453-2149 arba įsigyti sekmadienį, tuoj po sumos.

Valdyba

Neringa, Inc. su Nek. Pr. Marijos Sessleris organizuoja ir praveda stovyklas, Neringos stovyklavietėje, Vermont'e.

1997 M. NERINGOS STOVYKLOS

LIETUVIŲ KALBA

LIEPOS 13-27 d.d. - Vaikams nuo 10-16 metų
LIEPOS 27 d. - Sessler gegužinė Putnam'e
LIEPOS 27-RUGP. 2 d.d. - Vaikams nuo 6-9 metų
LIEPOS 27-RUGP. 2 d.d. - Vaikams nuo 13-16 metų
RUGP. 2-RUGP. 9 d.d. - Šeimoms su jaunais vaikais

ANGLŲ KALBA - LIETUVIŲ KILMĖS

BIRŽELIO 29 - LIEPOS 12 - Vaikams nuo 7-16 metų
RUGP. 14 - 17 - Šeimoms su jaunais vaikais

INFORMACIJA-REGISTRACIJA

600 Liberty Hwy., Putnam, CT 06260
860-928-7008 neringa@neca.com

IZABELĖS JONAITIENĖS EILĖS

IZABELĖ JONAITIENĖ

Vyr. skautininkė Izabelė Barniškaitė – Jonaitienė ilgus metus dirbo nepriklausomoje Lietuvoje mokytoja. Ji mokytojavo Lietuvos ir Vokietijos gimnazijose, Amerikos šeštadieninėje mokykloje.

Nuo vaikystės dienų I. Jonaitienė priklausė Lietuvos skaučių seserijai, DLK Birutės draugijai ir šauliams.

Vokietijoje, pabėgėlių stovykloje ji dėstė namų ruošą ir laisvu laiku audė tautinius drabužius, kuriais aprėngė tautinio meno junginių narius. Taip pat jos dėka abu skautų turtai Vokietijoje buvo aprūpinti uniformomis.

Apsigyvenusi Klivlende, ji aktyviai dalyvavo skautiškoje ir DLK Birutės draugijos veikloje, talkino Čiurlionio ansamblui, Lietuvos radijo valandėlei ir Lietuvos Namų valdybai. Ilgus metus dirbo skaučių seserijoje. Jos iniciatyvos dėka buvo įvestos Skautų Vycių skautiškosios Kūčios.

I. Jonaitienė jau 45 metus vadovauja rėmėjų būreliui, kuris šelpia Vasario 16-tos gimnaziją Vokietijoje. Tarptautinėse tautybių parodose ji su birutietėmis atstovavo Lietuvą ir bet kuria proga dirbo Lietuvai.

Už visus tuos darbus ji buvo apdovanota garbės žymenimis: Čiurlionio ansamblio, Lietuvos radijo valandėlės, Vasario 16-tos gimnazijos, DLK Birutės draugijos ir "Pilėnų" skautų tunto. Skautų sąjungos apdovanota Lelijos ordinu.

Izabelė pradėjo rašyti poezijos kūrinius Lietuvoje. Pirmiausia ji rašė skautiškam laikraščiui. Eilėraščius kūrė per visą gyvenimą. Vienas iš jų tapo daina. Mokytojaudama kūrė scenos veikalus, kurie buvo statomi mokyklose, rašė trumpas apysakas.

Spaudai ruošiamas jos eilėraščių rinkinys.

Izabelė Jonaitienė VAIVA IR SESĖ

*Vaiva padangėmis juostą nutiesia
Lig debesų,
Baltijos jūrą kutais paliečia
Spalvų visų.*

*Sesė iš Vaivos spalvas surinkus
Drobėj baltoj,
Margina raštą tyliai palinkus
Gryčioj liūdnoj.*

*Per sesės veidus ašaros byra
Verkia širdis:
Broliai išėjo į miško tylą,
Ar besugrįš?*

*Neverk sesute, gal tai tik sapnas
Baugios audros?
Kur partizano vienišas kapas
Vaiva žinos...*

KELEIVIS

*Per gėlėtus laukus eini,
Ir jų kvapas svaigina tave,
Atgalios sugrįžt negali
Ir tu keliauji lyg sapne.*

*Jazminų kvapas pakyla,
Praeitį užkloja tamsa.
Kažkur toluoje klaikią tylą
Aptemdo padangė visa.*

*Kur tu keliauji, žmogeli?
Turbūt nė pats nežinai,
Ir nieks pasakyt Tau negali.
Taip ir eini amžinai.*

*Per audras, per vėtras ir lietus,
Per pūdymus pilnus akmenų
Eini pagalbos rankas ištiesęs
Ir vis nerandi savųjų namų.*

*Savųjų namų neberasi,
Nes jų nebeliko net pelenų
Tik tada ramybę atrasi,
Kai nustos ilgėtis savųjų namų..*

NEKLAUSK

*Giedoju džiaugsmą, laimės rytą,
Giedoju pasaką gėlių,
Giedoju giesmę nerašytą
Neklausk, kodėl dabar tyliau.*

*Neklausk, kodėl šypsnyš užšalo
Rausvo bijūno pumpuruos.
Neklausk, kodėl prie uosio seno
Daugiau sesutė nedainuos.*

*Nuliūdus saulė rytą kelias –
Nieks nesutiks jos su daina.
Neklausk, kodėl berželij žalią
Pakando rytmečio šalną.*

ŽIEMOS RYTAS

*Margaspalvis debesėlis
Kai sušvinta,
Baltos sniego plaštakėlės
Žemėn krinta*

*Pasisupęs ant šakelių
Sidabrinių,
Vėlei skrenda lig padangių
Begalinių.*

*Pasiėmęs didžią drąsą
Dangun beldžias.
Ir pakryštavęs prie durų
Žemėn leidžias.*

*Lyg išdykę vėjo dukros
Tau po kojų
Balto pūko kilimėlių
Kloja, kloja...*

PAGALBA LIETUVAI

Lietuvos Vycių padalinio "Pagalba Lietuvai" vadovas Robert Boris pranešė kad vasario 19 d. iš World Medical Relief, Inc. įstaigos, Detroit, MI, 44-asis talpintuvas išsiųstas į Lietuvą. Jis skirtas įvairioms vietovėms. Alytaus Kūdikių namams skirta vaistų ir medicinos reikmenų. Šv. Klaros Slaugos namams skirta įvairių vaistų, rūbų, medikamentų. Kunigui Povilui Kležiui (Utenoje) paskirta 40 maišų žeminių rūbų. "Vilnijos" draugijai – per

1100 knygų. Pelesos Šv. Lino parapijos klebonui Kastyčiui Krikščiapaičiui ir mokyklos direktoriui Vytautui Bigailai paskirta dantų kabineto įranga. Gervėčių klebonui Leonui Nestukui ir "Gervėčių" klubo pirmininkui Alfonsui Auguliui taip pat skirta dantų kabineto įranga.

Talpintuvas turėtų pasiekti Lietuvą kovo viduryje. Jis sveria 17,538 svarų, o jo vertė – daugiau kaip 769,440 dolerių.

Regina Juškaitė

ĮVAIRENYBĖS

Gerardas Juškėnas

SKAUTŲ VEIKLA ZAIRE

Zairo skautai, švęsdami pasaulio skautybės įkūrėjo lordo Robert Baden-Powell 140-ji gimtadienį (vasario 22 d.), atliko savo gerą darbą, išrėdėdami piktžolės ir išgenėdami krūmus aplink ligoninę, kur slaugomi sužeistieji Zairo pilietiniame kare.

Per pastaruosius 14 metų Zairo prezidentas Mobutu Sese Seko draudė skautų sąjungos veiklą ir bandė ją pakeisti savo sukurtą jaunimo organizacija, kuri neva rėmė jo politinius poreikius. Tačiau skautai ir toliau veikė pogrindyje. Jų draugininkas Missige Amani pabrėžė, kad skautai ilgai negalėjo dėvėti savo uniformų, o slapta suėgė šaukdavo bažnyčiose. Anot jo, skautai niekada nenusitę daryti geruosius darbus. 1986 m. skautai išsikovojo iš Mobutu leidimą vėl grįžti į Pasaulio skautų šeimą, kurią sudaro 25 milijonai narių 142-se kraštuose.

Skautybė į Zairą atėjo 1940 m., kada tas kraštas buvo Belgijos kolonija – Kongas. Dabar 5,000 skautų ir skaučių veikia Bukavu mieste, kurį valdo sukilusi prieš Mobutu Kongo Išlaisvinimo Demokratinė sąjunga. Sukilėliai netrukdo skautams veikti. Ne visi skautai turi savo uniformas, tačiau kiekvienas dėvi savo junginio skautišką kaklajuostę. Vadovai neturi nei knygų, nei stovyklavimo įrangos. Valdžios ka-

riai, traukdamiesi iš Bukavu, pavogė skautų palapines.

Skautai ir toliau padeda valyti ir atkurti miestą, padėdami statyti patalpas benamiams. Jų didžiausias ryštas – tarnauti savo kraštui.

NAUJOS GAMTOS IŠDAIGOS

Prieš keletą metų vietos spauda vis minėjo į Ohio valstijos pietines apskritis atkeliavusius kajotus (Cayote – Canis latrans). Apie vilkus ir lapas visi girdėjome. O čia yra trečiasis jų giminaitis. Kajotas yra mažesnis už lapę, sveria apie 20 – 40 svarų. Tai pilkšvai rusvas mėsėdis žvėrelis. Jis maitinasi kiškiais, pelėmis, voverimis, paukšteliais, varlėmis, šliužais, vabalais, bet kokiais vaisiais ir dvėseliena. Kartais kajotų gauja užpuola stirną ar kitokį už juos didesnį gyvūną.

Sun Press savaitraštyje rašoma, kad kajotai pastebėti Pepper Pike, Hunting Valley, Mayfield Village, Richmond Heights ir Solon miestų apylinkėse. Anksčiau jie buvo žinomi tik dviejose Ohio apskrityse, bet dabar jau išplito po visą valstiją. Priemiesčiuose tuo tarpu jie dar niekam neįkyrėjo, bet ūkininkams pridaro nuostolių, grobdami mažesnius naminius gyvulius.

Kajotai yra baikštūs ir vengia žmonių. Juos galima medžioti visus metus. Žiemą jų kailiai yra branginami, nes jie tinka puošniams kailiniams. Kajotų nemedžioja valgymui. Jokių žinių apie kajotus neradau Lietuvos enciklopedijoje arba žodynuose.

HARASSMENT

Vladas Vijeikis

Ar pastebėjote, kad dabar labai madinga traukti į teismą už "sexual harassment". Nežinau, kaip lietuviškai pasakyti. O matote, kad dabar vyrai vaikšto žemyn galvas nulenkę, kad kokia nors neprikibtų, kad į ją kreivai nepažiūrėtų. Dabar net mirktelėti pavojinga.

Kai kurios merginos dėl tos procedūros per daug nedžiūgauja. Jos net išsiedžia. Jeigu kuris jų nepakibina, net labai skaudžiai pergyvena. Verkia naktimis ir graužia pagalves. O taip pat ar pastebėjote, kad tą "harassmentą" daugiausia kelia nevisai gražios. Tuo nori atkreipti į save dėmesį.

Mano bernavimo laikais Lietuvoje niekas nežinojo, kad tas "harassmentas". Bernai kirkindavo mergeles. Jos žygygdavo su dideliu džiaugsmu ir malonumu. Žinoma, kada lopšyje sužygygdavo, tada jau ir į teismą tek-davo nužygiuoti. O šiaip jau mergelė jausdavosi labai nejaukiai jeigu niekas jos negrybšteli. Visas kaimas į tokią su nuostaba akyse žiūrėjo. Net dainose apdainuota: "patepk dureles lašiniiais, ap-suk raktelius marškiniais", "ims gaidžiai giedoti, namiš-čiai vaikščioti. Eik, berneli, eik". Tai ko gi tas bernelis į klėtėlę lino, jeigu ne dėl "harassmento"?

Laikai labai pasikeitė. Dabar mergelės ne tik už grybštelėjimą, bet už kreivą žodį reikalauja milijonų dolerių. Tiek įvertina savo garbą. O ką tuo pasiekia? Daug mergelių lieka senmergėmis, nes berneliai bijo prisiliesti. O kaip tu žinosi, ar ji ko nors verta negrybštelėjęs. Čia daromas meškos patarnavimas.

Vladas: Nežiūrėk į mane taip. Vis tiek nekirkinsiu. Bijau harassmento, nors ir nežinau, ką tai reiškia. O taip norėčiau... paprastai, kaip kaime, anais laikais. (Verkia.)

Atsijauninusi Florijonienė: Nebijok. Atsiversk Amerikoje išleistą V.Baravyko "Anglų – lietuvių kalbų žodyną" ir rasi atsakymą. Kirkink kuo greičiau, tik *neerzink* ir *netrikdyk*.

Tos siekiančios milijonų nenumato, kokią žalą daro žmonijai, o ypačiai savų pačių lyčiai. Bet, tokie jau laikai. Visi žiūri tik savo asmenišką pelno ir nekreipia dėmesio į nieką.

O kaip apie "harassmentą" iš mergelių pusės? Kai kurios vaikšto tokiais trumpais sijonėliais, kad gali suabejoti: ar tai sijonas, ar apykaklė. Žvilgčioja daug žadančiom akim ir glaudžia savo kūno dalis, kur visai nėra reikalo. Arba paleidžia savo aštrų liežuvelį apie vedības, laimingą gyvenimą ir kitus labai viliojančius mirazus, kuriais suglušina vargšą bernelį. Tokių atsitikimų tiek daug, kad teismai būtų užpildyti šimtmečiui į priekį. Laimė, kad berneliai nėra tokie jautrūs. Ir nesiekia pasipelninti.

Tas "harassmentas" dar nėra pagrįstas tikrais įstatymais. Dabar sukti advokatai visai sukinėja. Kongresas turėtų priimti įstatymą, kuriame aiškiai būtų nustatyta, kiek kainuoja grybštelėjimas, mirktelėjimas akim, kiek – apkabinimas per petį, kiek – apkabinimas žemiau, kiek – šiaip sau anekdotėlis ar pasikalbėjimas. Iš kitos pusės, kiek teisti už labai trumputį sijoną ar bliuzelę, kuri prakirpta žemiau pilvo? Ką reiškia apatinės kūno dalies kraipymas ar plikės paglostymas. Kokia reikšmė turi odekolonai ir kiti kvapai.

Čia kongresmenams labai daug darbo. Ir labai sunku būti neutraliais, jeigu patys "praktikuoja" su sekretorėmis. Sunkus darbas.

Pastebėta, kad "harassmento" bylos iškeliomos prieš turtinius. Tad beturčiai ir toliau gali praktikuoti amžiais įsisenėjusias tradicijas. Abiejoms pusėms smagu.

P.S. Man labai nesmagu dėl to "sexual harassment" Gal redakcija surastų lietuvišką pakaitalą? Tik tokį, kad visiems būtų aišku, apie ką kalbama. Šiuo tarpu prisikasiau iki: "grybštelėjimas, kirkinimas, kibinimas", Bet kažin, ar atitinka tikrą prasmę.

"Dirvos" novelės konkurso laimėtojai

(Tęsinys)

Jis pats ištirpo toje erdvėje. Profesorį užplūdo prisiminimai. Tolimos jaunystės vaizdai supo jį vis glaudesniu ratu. Mama, mama, matai, kuo aš tapau... Jeigu Tu matai... O gal Tu nieko nematai? Juk Tavęs nėra... Ko man dabar betrūksta? Dar tik užaugusius ir laimingus savo anūkičius pamatyti norėčiau...

Mama, mama... Visai gerai susiklostė mano gyvenimas. Viskas išėjo į gerą. O Tu bijojai...

Svarbiausiais savo gyvenimo momentais Juozas Kazėnas prisimindavo seniai mirusią mamą. Ir dabar, lyg budėdamas, lyg sapne, Kazėnas kalbėjosi su mama...

Kas tai?! Profesorį lyg žaibas trenkė! Jis pašoko iš savo krėslo ir nervirgu žingsniu pradėjo sukti ratus po kambarį. Jis nebuvo tikras – sapnavo, ar tikrai savo kambaryje pamatė mamą? Ne, nematė. Žinoma, kad sapnavo. Kokios čia nesąmonės? Bet... Čia tikrai buvo mama. Tas pats motinos vaizdas, kuris jį kartas nuo karto aplankydavo. Motina pasirodydavo Kazėnui itin svarbiais jo gyvenimo momentais. Ypač tada, kai jis ką nors išduodavo. Tai buvo didžioji kankinanti profesoriaus paslaptis, kurios jis negalėjo atskleisti niekam. Jis susigveno su šia paslaptimi, kaip su neišvengiama savo gyvenimo palydove. Bet dabar, kai jau atrodė viskas baigta, ir vėl tas mamos vaizdas. Gal tai ne sapnas? Gal iš tikro motina jį nori dar kartą perspėti? Bet dėl ko? Jis jau sudegino visus tiltus su praeimi. Ko dar nori iš jo mama? Susierzinęs suko ratus po kambarį Juozas Kazėnas.

Pirmą kartą šis vaizdas aplankė Kazėną tą naktį, kai jis vienas budėjo prie mirusios motinos. Tai buvo taip seniai...

Juozuko tėvas pasimirė baigiantis karui, kai vokiečiai traukėsi į Vakarus. Liko jie trys broliai su mama tėvo išpuoselėtame ūkyje. Juozukas ėjo septynioliktus. Gailėjo tėvo visa šeima, bet ypač jo trūko Juozui. Jis tėvo kapą būtų ašaromis užtvindęs, bet gėda buvo prieš vyresniusius brolius. O ir mama negali pasirodyti. Juk ji moteris, reikalinga pagalbos. Taip visuomet sakydavo tėvas.

Tėvui mirus, ūkio darbai įtraukė šeimą į įprastą darbo ritmą. Gyvenimas vėl pamažu tekėjo sena vaga. Trys vyrai ūkyje – bėdos nebus. Juozukas kiek galėda-

KAINA

Lina Bubliauskaitė-
Jukonienė

mas padėjo broliams, nes tikėjosi eisiąs į mokslus, kaip tėvo buvo žadėta. Bet Juozo svajonės pakibo ties bedugne. "Išvaduotojai" pradėjo šeiminkauti Lietuvoje. Prasidėjo žmonių areštai, jaunų vyrų gaudymas į okupantų kariuomenę. Tarnyba okupantui grėsė ir Juozo vyresniesiems broliams. Bet to dar negana. Jau plačiai šnekama apie kolchozus. Viską atims – ir žemę, ir gyvulius, ir padargus. Visi kolchoze srėbsime iš vieno katilo. Jeigu tik tuščias jis nebus...

Ne! To tai nebus! Atiduoti savo gerą nustumusiems klajokliams?! Tai jau neee! Juk tėvui mirštant prižadėta, prisiekta... Taip lengvai okupantui nepasiduosime. Jau geriau mirtis.

Juozas stebėjo savo brolius. Jie tapo niūrūs, uždari ir vis mažiau dalindavosi su jauniausiuoju. Vakara vis dažkur dingsta, o ryte vėl anksti keliasi prie darbų. Juozukas stebi ir mamą. Bet ji atrodo visiškai rami. Sekmadieniais, kaip seniau, eina į bažnyčią ir vedasi du sūnus kartu. Trečiasis paeiliui lieka sodybos ir gyvulių prižiūrėti. Grįždami iš bažnyčios visada užsuka prie tėvo kapo.

Juozas stebisi. Atrodo, kad mamai visai nerūpi, kas dabar dedasi Lietuvoje. Jai tik karvytės, kiaulytės ir daržai. Nors, ne visai taip... Kartą Juozukas užtiko mamą paslapčiomis kuždantis su broliais. Pamatę jaunylį, tuojau pakeitė pokalbio temą. Keisti dalykai... Ką jie nuo Juozo galėtų slėpti? Visada viską sprendavo kartu. Netgi velionis tėvas paklausdavo ir Juozo nuomonės. O dabar?... Vieną vakarą, kai visi susėdo vakarieniauti, vyriausiasis Adomas atsikrenkštė ir pasakė:

– Tai, šiandien, kai sutems, išeisim, – ir pabrėžtinai ramiai pasisėmęs rūgštaus pieno šaukštą, nurijo pirmą kasnį.

Mama tylėjo ir atrodė rami. Gal tik jos veido bruožai paaštrėjo, žvilgsnis tapo griežtesnis. Bet kodėl Juozas nieko nežino? Kur gi jie žada išeiti?

Po minutėlės paklausė mama:

– Ar viską apgalvojot, nieko nepamiršote?

– Viskas gerai, mama, – žvaliu balsu pasakė vidurinis Pranas. Jis buvo gerai nusiteikęs, tartum prieš įdomią nuotykingą kelionę.

– Ko tu toks linksmas? – paklausė mama. – Ar

nesupranti, kas laukia?

– Nesirūpink, mamute. Viskas bus gerai.

Visi tylėdami valgė toliau. Juozui darėsi neramu. Kodėl jis nieko nežino? Kai ką numanė. Bet broliai jam nieko nesako. Gal ir jis eitų kartu?

Vakarienę baigė tylėdami. Pavalgę, visi paskui mamą persižegnojo. Jau buvo sutemę. Broliai išėjo į svirną. Po kurio laiko grįžo nešini prikimštais kėlionmaišiais. Buvo apsirengę lengvai, bet su gerais auliniais batais. Mama su Juozu buvo virtuvėje. Tokiu laiku ji paprastai eina miegoti. Bet dabar laukė savo sūnų.

– Na, mamyte, paliekame judu su Juozu, – tarė Adomas. – Dabar pats vasaros vidurys. Pagrindiniai darbai nudirbti. Kai rudenį reikės nuimti derlių, gal jau viskas bus savo vietoje... Duos Dievas.

– Kur gi jūs einate? – pasidavęs smalsumui, paklausė Juozas.

– Aaa, čia nepertoliausiai, – atsakė Pranas. – Tu, Juozai, rūpinkis mama, padėk jai ir klausyk. Saugok mūsų ūkį. Rudenį leisime tavę toliau į mokslus.

Adomas nekantriai krenkštelėjo, bet nieko nepasakė. Mama nuėjo į seklyčią ir netrukus grįžo su kryželiu rankoje. Broliai, lyg pagal komandą, suklaupė. Motina sūnus peržegnojo, davė pabučiuoti kryželį.

– Laiminu jus, mano vaikai, tesaugo jus Viešpats Dievas.

Adomas atsistojęs – stipriai apkabino mamą per pečius. Valandėlę laikė apglėbęs. Tą patį padarė ir Pranas. Mamos lūpos virpėjo, bet akys buvo sausos. Ji tik viena žinojo, kokių nežmoniškų pastangų dėka sutramdė savo skausmingą raudą, besiveržiančią iš krūtinės.

– Ne tam aš jus nešiojau po širdimi, ne tam auginau, – glostė galvas sūnums, kaip mažiems berniukams. – Bet ir Lietuvos gaila. Tėvo užvargto gero gaila...

Adomas buvo rimtas ir tylus, o Pranas vis stengėsi pralinksminėti mamą:

– Nesirūpink, mamute. Iki rudens viskas susitvarkys, pamatysi. Vėl visi būsimė kartu.

Broliai dar kartą apkabino mamą, pabučiavo jos rankas. Paspaudė ranką ir Juozui, ką darė nedažnai. Pajutęs brolių pripažinimą, Juozas tarėsi suaugęs vyras.

Adomas ir Pranas išnyko nakties tamsoje.

(Bus daugiau)

NEKVIESTOJI VIEŠNIA AMŽINYBĖN IŠSIVEDĖ A.A.MARIJĄ NOREIKIENĘ

Jurgis Janušaitis

ne įvyko vasario mėn. 19 d. Volusia Memorial Park laidotuvių namuose. Atsisveikinime dalyvavo beveik visi šio telkinio lietuviai. Religinis skaitymas atliko Juozė Daugėlienė. Pagrindinį atsisveikinimo žodį tarė klubo pirmininkas Jonas Daugėla, apžvelgdamas velionės prasingą gyvenimą. Rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė jautriai įvertino a.a. Marijos netektį. LB apyl. vardu atsisveikino Narcizas Kreivėnas, bendradarbių vardu – Eda Bražėnienė. Po kiekvieno kalbėtojo aidėjo "Sietyno" choro, kuriam vadovauja Antanas Skridulis, gražios, religinės giesmės. Dukra Rūta pabaigoje išreiškė visiems atsisveikinime dalyvavusiems ir kalbėtojams bei chorui nuoširdžią padėką.

Iš rašytojos
Birutės Pūkelevičiūtės
žodžio, tarto atsisveikinant
su MARIJA NOREIKIENE

Romos katalikų bažnyčia, pavesdama velionę palaimintųjų globai, meldžiasi: "Subvenite! Ateikite, Dievo šventieji ir Viešpaties angelai, pasitikite jos vėlę. Priimkite ją ir nuveskite pas Aukščiausiąjį".

Panašiai kreipiasi lietuvių raudotoja į genties senolius ir pramotes: "Ateikite gruzučių keleliu, atkelkite vėlių vartelius, atidarykite vėlių dureles. O priimkite ją už baltųjų rankelių. O pasodinkite ją į vėlių suolelį, į dievulių tuntelį, į lemtą pulkelį".

Su liūdesiu ir nepaprastu gailėsčiu išlydim ir mes Tave, Marija, mūsų Maryte, – į dievulių tuntelį. Sielvartas lieka mums (tik todėl, kad mirties mistikos nesuprantam), Tavęs laukia – amžinoji laimė ir šviesa.

Pirmas pavasario dvelkimas jau buvo pajudinęs mūsų pakrantę, jau pražydo raudonieji medžių žirginėliai. Artėjo rožių diena, širdies gerumo ir meilės dovanų rytas.

O mes juk augam, žydime ir nokstame, lyg puikus sodas, kurį kasdien apeina ir apžiūri Gerasis Sodininkas. Nenupurto jis mus betiksliai ir nuožmiai, kaip audra ar vėtra. Tiksliai su meile švelniai nuraško tuos, kurie jam tą rytą labiausiai patinka. Ir savo delne atsargiai juos sušildęs, ipečia jiems, savo numylėtiesiems, būtis persikeitimo gyvybę.

Ir tą lemtingą valandą nebuvo visame sode puikėsnės rožės, kaip Marija – ji

vynės broliams bei seserims, esantiems Sibiro taigose ir vargstantiems Lietuvoje. Aktyviai dalyvavo šakotoje Lietuvių bendruomenės veikloje.

Bet daugiausia jėgų ir laiko Marija Noreikienė skyrė VLIK'o veiklai. Meilė ir rūpestis pavergtąją Tėvynę per visą gyvenimą išliko jos širdyje. Daug jėgų ji pašventė, besidarbuodama Tautos Fonde, telkiant lėšas, tvarkant šio fondo reikalus.

Nuo pat studentavimo dienų Marija ideologine prasme įsijungė į varpininkų – liaudininkų srovę ir iki pat mirties liko ištikima didžiųjų dr. Vinco Kudirkos idealų sekėja. Tad Marija, palikdama šį pasaulį, "nenuėjo į kapą be likusio ženklų, kad žmogumi buvusi". Ji paliko mūsų tautai ir visiems gyviesiems taurios, šviesios, darbščios asmenybės pavyzdį.

1988 m. Noreikai, sulaukę pensininkų amžiaus, persikėlė iš Šiaurės ir apsigyveno gražioje vietovėje – Daytona Beach, FL. Ir čia Marija tuoju įsijungė į lietuviškąją veiklą, lankėsi lietuviškose pamaldose, įvairiuose minėjimuose, renginiuose. Vasario 16-tąją rinkdavo aukas Tautos Fondui. Savo aukomis ji rėmė visų lietuviškųjų organizacijų darbus.

Leonas ir Marija Noreikai buvo visur matomi. Jie malonūs, kilnaširdžiai, draugiški, gražiai su visais sutardami, džiaugėsi nauju gyvenimu. Bet Aukščiausiojo planai mums nežinomi. Ir štai netekome Marijos, darbščiosios bitelės, tauriosios Lietuvos dukros. Nebepasidžiaugė Marija dar viena Nepriklausomybės švente – kovo 11-tąją, kurios minėjimo irgi labai laukė.

Tad Garbingoji Lietuvos Dukra Marija, Tu savo išipareigojimus Tėvynei ir žmonėms šventai atlikai ir mes minėsime Tavo šviesų atminimą. Ilsėkis Viešpaties prieglobstyje amžinojo ramybės.

Jautrus atsisveikinimas su a.a. Marija Noreikie-

Šv. Valentino dieną – 1997 m. vasario 14-tąją, mūsų gražųjį Daytona Beach, FL. lietuvių telkinį aplankė "nekviestoji viešnia" ir į Amžiną Tėvynę išsivedė mylimą Žmoną, Motiną, Močiutę, taurią, karštai Tėvynę mylėjusią Lietuvos dukrą Mariją Noreikienę. Ši skaudi netektis įvyko netikėtai, nelauktai. Dar taip neseniai a.a. Mariją sutikdavome visuose lietuvių renginiuose, pamaldose, pabendravinimuose. Ji visuomet buvo besišypsanti, kilnaširdė, maloni, lietuviškoje veikloje rūpestinga, sumani. Tad netekome labai brangaus ir mie- lo žmogaus, kurio šviesų atminimą ilgai, ilgai minėsime.

Marija Noreikienė gimė 1924 m. rugpjūčio 11 d. Radviliškyje. Mokėsi Marijos Pečkauskaitės gimnazijoje, vėliau studijavo medicinos mokslus Vytauto Didžiojo Universitete. Tačiau bolševikų okupacija nutraukė studijas ir pakeitė visus jos gyvenimo planus. Karo audras ji pergyveno Vokietijoje, o emigracijai prasidėjus, atvyko Amerikon, į ramesnį gyvenimo uostą. Čia sunkiu darbu ir šeimos rūpesčiais gyvendama, planavo laimingesnę ateitį. Sukurusi gražią lietuvišką šeimą su Leonu Noreika, džiaugėsi šaunia dukra Rūta ir vaikaičiu Andriumi.

Kaip ir visiems, taip ir Noreikų šeimai tremties kelionė nebuvo rožėmis klotą. Teko pergyventi nepriteklis, baimę, sunkius darbus, kad užsitikrinus šviesesnę gyvenimo ateitį. Nežiūrint sunkių gyvenimo dienų, sunkių darbų, a.a. Marija Noreikienė, kaip nepaprastai karštai mylinti savo Tėvynę Lietuvą, ir Amerikoje tuoju įsijungė į įvairių organizacijų veiklą. Ji dalyvavo Tarptautinėje Moterų ir Tarptautinėje Ūkininkų ("Žaliojo Internacionalo") organizacijose. Čia ji skleidė pasauliui tiesą apie mūsų tautos kančias ir pavergėjo savivalę. Tuoju įsijungė į BALF'o veiklą, vildamosi šios organizacijos pastangomis galėsianti padėti ir Tė-

savo Viešpačiui patiko, jos širdis buvo sklidina meilės dosnumo: šeimai, draugams, tėvynei, žmonijai.

Kaip rožės pumpuras kraunasi iš plonyčių žiedlapių, taip kraunasi ir mūsų mirtis: ji ateina gyvenimo pilnatvę, kai sielai atsiskleidžia tikros šviesos ir teisybės ilgesys.

O mūsų keliai yra tiksliai sužymėti didžiojo traukinių stoty. Žybciodamas nušviestais langais, per laukus lekia traukinys "Mėlynasis ekspresas". Kartais tarpdury pasirodo konduktorius: peržvelgia linksmi kleganti vagoną ir, atsargiai prisilenkęs prie vieno keleivio, jam

sako: "Sekančioj stotelėj jums reikės išlipti". Niekas neprieštarauja. Išlipa.

Ir tik tada, poeto žodžiais, mūsų gyvenimas, kaip samanė bitelė – vėlyvą vakarą parskrenda į avilį, į tikruosius namus. Psalmė sako, kad teisieji liks per amžius mūsų atminty. Jų vardai bus pagirti ir spindės kaip perlai.

Brangi Maryte, mūsų Bičiule ir tauri Bendrakeleive, mums paliks Tavo šypsenos švelni šiluma – kaip pajūry atrasta balta žuvėdros plunksna. Tu buvai mūsų Sesuo, Dievo tiesos ieškotoja – Tu pasitikėjai Viešpaties malone: jis Tave apglėbs savo meile.

A. † A.

**Profesoriui ANDRIUI
KUPREVIČIUI**

mirus, jo žmonai IRENAI, buvusiai ilgametei Lietuvių Sodybos patikėtinei, dukroms KRISTINAI ir ILONAI reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime

*LIETUVIŲ SODYBA
Patikėtiniai, gyventojai,
tarnautojai ir administracija*

A. † A.

**Inž. VYTAUTUI
DIDŽIULIUI**

mirus, reiškiamo gilią užuojautą jo žmonai JADVYGAI DIDŽIULIENEI, dukroms – VIDAI SILIŪNIENEI, MILDAI LIKTORIENEI bei jų šeimoms, broliui inž. ALGIUI DIDŽIULIUI ir jo šeimai

*Ronaldas ir Carole Grajauskai
Vytautas, Antanina ir Arvydas
Grajauskai*

Mylimam Vyru, Tėvui, Seneliui, Broliui, Mielam Kolegai ir Bičiuliui

A. † A.

Inž. VYTAUTUI DIDŽIULIUI

užbaigus ilgą tremties žemiškąją kelionę ir išėjus į Amžiną Tėvynę, skausme ir liūdesyje likusius Jo Mylimuosius: žmoną JADVYGĄ, dukterį VIDĄ ir žentą DONATĄ SILIŪNUS, dukterį MILDĄ LIKTURIS, vaikaičius – DARIŲ ir DAIVĄ, brolių ALGI ir jo žmoną LAIMĄ, seserį ALDONĄ, jų šeimas ir kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame, drauge liūdime ir išgyvename šią didžiąją NETEKTĮ.

O Tau, Garbingasis Tėvynės SONAU VYTAUTAI, taip karštai mylėjusiam savo ŠEIMĄ, Tėvynę LIETUVĄ ir ŽMONES, Aukščiausiasis tesuteikia amžiną ramybę savo Prieglobstyje.

Tavo šviesų atminimą ilgai, ilgai minėsime.

*STELLA IR VYTAUTAS ABRAIČIAI
BIRUTĖ IR VACYS DZENKAUSKAI
VERONIKA IR JURGIS JANUŠAIČIAI
VLADĖ IR GEDIMINAS LAPĖNAI
LINA NAUJOKAITIENĖ
ONA IR KOSTAS ŽOLYNAI*

Daytona Beach, Florida

RENGINIŲ KALENDORIUS

• KOVO 22–23 d. – šv. Jurgio parapijos velykinių kepinų pardavimas
 • BALANDŽIO 6 d. 11:30 v. ryto – Atvelykio stalias šv. Jurgio parapijos salėje
 • GEGUŽĖS 11 d. 11:30 v. ryto – Motinos Dienos priešpiečiai, parapijos salėje. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba
 • GEGUŽĖS 26 d. 8:30 v. ryto – Memorial day: apeigos, šv. Mišios, pusryčiai. Rengia Katalikų Karo Veteranų 613-asis postas šv. Jurgio parapijoje
 • LIEPOS 19 d. 5:00 v.v. – Lietuvių kultūrinių darželių vakaronė Gwinn Estate
 • LIEPOS 20 d. 11:30 ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šv. Jurgio parapijos sodyboje
 • SPALIO 18, 19 d. – nemokami skiepai nuo gripo. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba

• LAPKRIČIO 16 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos Rudens festivalis
 • GRUODŽIO 20, 21 d. – šv. Jurgio parapijos Kalėdinių kepinų pardavimas
 • GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje

"LIETUVOS AIDAS"

Vilniuje leidžiamas patriotinės minties dienraštis geriausiai informuoja apie Lietuvą. Prenumerata oro paštu metams – \$130 pusei metų – \$ 70 JAV.

Prenumeratą priima: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. (630) 986-1613

Psychological Health Center and Alcoholism Treatment Program, Inc.

6315 Pearl Road, Suite 101
 Parma Heights, Ohio 44130

Telefonas: (216) 845-9061

Faksas: (216) 8454-9062

Dr. Gintautas Z. Sabataitis Psichologas
 Priiame "Medicare" ir kitus sveikatos apdraudimus

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
 available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
 FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT
 639 EAST 185 STREET
 CLEVELAND OH 44119
 216-481-0011

**SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU
 LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
 AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI**

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
 BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
 BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
 PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT
 (312) 434-2121 arba (800) 775-7363

ĮVAIRENYBĖS

SENIAUSIOS IŠKASENOS AMERIKOJE

Antropologų ekspedicija netoli Monte Verde, Čilėje, atrado 12,500 metų senumo gyvenvietę. Iki šiol buvo spėjama, kad iš Azijos per Beringo sąsiaurį į Amerikos žemyną žmonės atkeliavo prieš 12,000 metų. Netoli Clovis, New Mexico valstijoje, buvo atrasta 11,200 metų senumo gyvenvietė. Ji buvo laikoma seniausia žmogaus įsikurimo vieta.

Prie Monte Verde, po 19 metų kasinėjimų, buvo rasta pailga pastogė su moliniais ugniakurais ir kailių likučiais, naudotais patiesalams, palapinėms dengti ir drabužiams. Pastogėje atrastos 26 rūšys vaistažolių, apkramtytos "boldo" jūražolės, kurias ir dabar vietiniai gyventojai naudoja vidurių ligoms gydyti. Rasta 700 akmeninių įrankių, tarp jų ir "bolo" akmenų, kuriuos ir dabar gaučiai (P.Amerikos raitieji piemenys) naudoja svaidyklėse.

Neseniai į Monte Verde suvažiavę mokslininkai patvirtino radinių amžių. Čiagimių amerikiečių DNA (Deoxyribonucleic acid) tyrimai rodo, kad migracija vyko nuo 20,000 iki 40,000 metų prieš mūsų laikus. Meadowcroft, PA apylinkėje rastos anglimi datuotos (carbonated) iškasenos – 19,000 metų senumo. Tiesa, dėl šio fakto dar tebesiginčijama.

Tokie atradimai leidžia spėti, kad ir Šiaurės Amerikoje galimi panašūs arba net dar senesni radiniai.

Pagal USA TODAY.

Ger.J.

PASŲ TREČIADIENIAI

Jei pavargote nuo žiemos slogučio, galite jį atsikratyti, atvykdami į Passport Wednesday – Pasų trečiadienio programas Metroparkų Rain Forest – Džiunglių paviljone. Tropikų kraštų atstovai ten pasakos apie savo šalis bei rodys vaizduotes. Bus ne tik įdomios paskaitos, bet ir proga susitikti su Džiunglių paviljono vadovais ir aplankyti džiunglių laboratoriją.

Pasų trečiadienio programos veiks iki š.m. balandžio 30 d. Tą dieną bus dovanų traukimas dalyviams: 2 Continental Airlines skridimo bilietai, American Tourister lagaminai ir kitos patrauklios dovanos.

Ger.J.

GAMTOS ŠVIESA

Brecksville metro-parko gamtos centre iki š.m. kovo 31 d. bus David Dvorak The Light of Nature – foto nuotraukų paroda. D. Dvorak – gamtininkas, rašytojas ir fotografas. Jo kūriniai spausdinami knygose, kalendoriuose ir žurnaluose. Paroda atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 5 val. p.p. Tel. 216/525-1012.

Ger.J.

VILKŲ TYRLAUKIS

Metroparkų zoologijos sode dabar yra rengiamas naujas Wolf Wilderness – Vilkų tyrklaukio skyrius. Jame yra statoma senoviška spąstų statytojo (trapper) trobelė, įrengta pagal 1800-ųjų metų stilių. Iš jos bus galima stebėti 5 vilkų gaują, bebrus, erelius, pelėdas ir vandens gyvūnus, varles bei driežus.

Vilkų tyrklaukio atidarymas bus gegužės 9 d. Teiraukitės tel. 216/661-6500, ext. 291.

Ger.J.

HALE-BOPP KOMETA

Milžiniškas ledo gabalas iš tolimos erdvės skrenda mūsų Žemės link. Kometa Hale-Bopp pastebėjo du astronomai 1995 m. Tas kosminis ledo gabalas skrieja į Saulės sistemą arti 2-jų milijonų mylių per parą greičiu. Hale-Bopp priartės arčiausiai mūsų Saulės š.m. balandžio mėn. Astronomai pranašauja, kad tai bus šviesiausias kometos pasirodymas per pastaruosius dvejus dešimtmečius.

The Cleveland Museum of Natural History – Gamtos muziejaus Ralph Mueller observatorija bus atidaryta nuo saulėlydžio iki 10 val. vakaro, kiekvieną trečiadienį ir šeštadienį, nuo kovo 15 d. iki gegužės 3 d. Vietos astronomų klubai parūpins stebėjimui įvairius teleskopus.

Paskutinį kartą Hale-Bopp kometa aplankė mūsų Saulės sistemą prie 5,900 metų.

Ger.J.

TAMSA UŽ 100 TRILIJONŲ METŲ

Anot astronomų teorijų, visata gimė su dideliu trenksmu, bet mirs, anot jų, su tyliu šnypstėlėjimu. O tos žvaigždėtiosios naktys, kurios paveikia žmogiškąją vaizduotę, tetrunka tik akimirka. Tokias išvadas ir toli siekiančius pranašavimus padarė American Astronomical Society – Amerikos astronomų draugijos nariai savo suvažiavime Toronto mieste, Kanadoje.

ŠVENČIŲ AIDAI

V.Bacevičiaus nuotraukoje: "Ilgiausių metų Jums", – taria dukra, vaikaitis ir kiti artimieji (žr. "Dirvos" kovo 4 d. numerio 7 puslapį). Dešinėje – Kazys Gaizutis

DIRVA

ŠIEMET

CLEVELAND METROPARKUOSE

Gegužės 2-3 d. The Dusk to Dawn Diversion – Pasilinksminimas nuo aušros iki saulėlydžio. Bonnie Park Picnic area, Mill Stream Run Reservation.

Gegužės 17 d. Children's Fishing Derby – Meškeriojimo varžybos vaikams. Wallace Lake, Mill Stream Run Reservation.

Gegužės 18 d. Children's Fishing Derby – Meškeriojimo varžybos vaikams. Shadow Lake, South Chagrin Reservation.

Liepos 19-20 d. Art & the Park – Menas ir parkas. North Chagrin Nature Center, N. Chagrin Reservation.

Rugpjūčio 17 d. Bugfest – Vabalų šventė. Garfield Park Nature Center, Garfield Park Reservation.

Rugpjūčio 24 d. Emerald City Folk Festival – Smaragdų festivalis. Frostville Museum, Rocky River Reservation.

Rugsėjo 13 d. Catfish Derby & Fishing Day – Meškeriojimo varžybos. Hinckley Lake, Hinckley Reservation.

Rugsėjo 27 d. 100th Anniversary Celebration of Squire's Castle – Squire pilies 100 m. sukaktis. Squire's Picnic Area, N. Chagrin Reservation.

Rugsėjo 28 d. Fall Fest II – 2-sis Rudens festivalis. Oak Grove Picnic Area, Brecksville Reservation.

Spalio mėn. šeštadieniais ir sekmadieniais – Hayrides & Hoedowns – Pasivažinėjimai. Chalet Recreation area, Mill Stream Reservation.

Gruodžio 13-24 d. Golf for the Hungry – Golfas alkstantiems sušelpiti. Cleveland Metroparks 6 golfo aikštės.

Ger.J.

METINIS SUSIRINKIMAS

Klivlendo (Cleveland, OH) BALFo skyriaus metinis susirinkimas įvyks kovo 22 d. 4:00 val. šeštadienį, Lietuvių namuose. Po susirinkimo – vaišės. Visus kviečiame dalyvauti.

Vincas Apanius

SVARBUS LIETUVIŲ SODYBOS PRANEŠIMAS

Norintiems apsigyventi Lietuvių Sodyboje, federalinė valdžia suteikė lengvatą, pakeldama apmokestinamų pajamų ribą vienam asmeniui iki \$16,400, o dviems asmenims – iki \$18,750 per metus. Tai reiškia: jeigu jūs pajamos neviršija šios sumos, jūs galite gauti butą Lietuvių Sodyboje. Į šią sumą neįeina santaupos. Jei norite išsamiau apie tai sužinoti, kreipkitės į Lietuvių Sodybą tel. 216-944-6305 darbo metu arba galite parašyti: Lietuvių Sodyba, 34251 Ridge Rd. Wiloughby, Ohio 44094.

Dana Čipkienė

SUKAKTYS

(Iš Eltos pranešimų, kovo 12-17 d.)

Prieš 611 metų (1386) Jogaila karūnuotas Lenkijos karaliumi. Jis valdė šalį iki 1434 m.

Prieš 596 metus (1401) Lenkijos Ponų Taryba Radome patvirtino Vilniaus-Radomo uniją. Ja Lenkija patvirtino Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valstybinį savarankiškumą, Vytautas pripažintas Lietuvos Didžiuoju kunigaikščiu.

Prieš 190 metų (1807) Radivoniškėse, Vilniaus apskrityje mirė Kazimieras Narbutas, lietuvių filosofas, vienuolis, buvęs Vilniaus pijorų kolegijos rektorius, logikos vadovėlio "Logika arba samprotavimo ir sprendimo mokslas" (1769) autorius. Gimė 1738 01 03 Krupoje, netoli Lydos.

Prieš 111 metų (1886) Joniškėje gimė Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė, lietuvių rašytoja, vertėja, žymiosios satyrinės komedijos "Pinigėliai" (1920) autorė, Mikalojaus Konstantino Čiurlionio žmona. Mirė 1958 12 01 Kaune.

Prieš 108 metus (1885) Daubariškėje, Ignalinos apskrityje gimė Viktoras Ruokis, lietuvių agrochemikas, dirvožeminkas, Dotnuvos Žemės ir miškų ūkio mokyklos įsteigėjas, sukūręs ir paskelbęs Lietuvos dirvožemių kasifikaciją, parengęs dirvožemių žemėlapi. Mirė 1971 12 16 Kaišiadoryse.

Prieš 73 metus (1924) Reibiniuose Joniškio apskrityje mirė Matas Jonas Slančiauskas, lietuvių keliautojas, tautosakos rinkėjas, užrašęs per 4 500 tautosakos kūrinių, sukaupęs daug kalbos faktų, liaudies drabužių piešinių, atsiminimų. Gimė 1850 02 21 Trumpaičiuose, Joniškio apskrityje.

Prieš 76 metus (1921) ties Širvintomis lenkų pasieniečiai sulaukė šešis Lietuvos kareivius. Sulaikytieji be jokių paaiškinimų buvo sušaudyti.

Prieš 59 (1938) Lietuvos Vyriausybei įteiktas Lenkijos ultimatas, reikalaujantis užmegzti su ja diplomatinis santykius ir grąsinantis panaudoti jėgą, jeigu Lietuva nesutiks to padaryti. Atsakymui Lenkija davė 48 valandas.

"DIRVAI" AUKOJO:

I. Alantienė, Redford, MI.....	50
S. Pabrinkis, Cleveland, OH	20
J. Vasys, Dedham, MA.....	15
V. Misiūnas, Clark, NJ.....	15
R. Valaitis, Brecksville, OH	15
J. Stankūnas, Juno Beach, FL	15
A. Babonas, Detroit, MI	15
K. Sušinskas, Lemont, IL.....	15
K. Černius, Chicago, IL.....	15
A. Bliudakis, Chicago, IL.....	15
B. Abromaitis, Canada.....	10
O. Šiaudikis, St. Pete., FL.....	10
P. Simanauškas, Manch., CT	5
S. Gofensas, Brockton, MA..	5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

SKAITYKIME IR PLATINKIME "DIRVĄ"

Netrukus joje pradėsime spausdinti
ištraukas iš leidinio,
pasirodžiusio lygiai
prieš 70 metų

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1997

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

NORMLS

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą lūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE.
Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

TAUPA turi visus bankinius patarnavimus.
Atidarykite TAUPOJE sąskaitą ir taupykite pas savus.

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. – 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. – 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. – 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000